

jaar
overzicht

2017 provincie West-Vlaanderen

Beste lezer,

Voor de laatste keer valt me de eer te beurt een voorwoord te verzorgen bij het jaarboek van de provincie. Het laatste jaarboek van deze legislatuur en mijn laatste voorwoord als eerste gedeputeerde. 2017 was een overgangsjaar waarbij de overdracht van de persoonsgebonden bevoegdheden werd voltrokken. Een jaar waarop we ons toegelegd hebben op onze vernieuwde profiel van een beleidsniveau met een grondgebonden bevoegdheid.

De Provincie werkt vanuit een vernieuwde focus op de grondgebonden materie verder aan een duidelijke West-Vlaamse identiteit. Een opdracht die de Provincie opneemt in samenwerking met de verschillende regio's en de streekpartners. Vanuit haar eigen expertise en kennis stelt de Provincie zich elke dag ten dienste van deze regio's en de vele stakeholders. Samen wordt op verschillende niveaus en binnen verschillende netwerken gebouwd aan een sterker West-Vlaanderen.

Vanuit de afslanking van de Provincie is een brug geslagen naar een toekomst met een nieuw profiel voor onze organisatie. We zijn bij voorkeur een regiobestuur, gericht op input en vragen vanuit de verschillende regio's. Maar tegelijkertijd stellen we ons op als kennispartner, ten dienste van mogelijke partnerships binnen en buiten de gekende netwerken.

Bij het doornemen van dit jaarboek zal u zien dat in 2017 deze ambitie al vorm kreeg door middel van verschillende projecten. De inzet van mensen en middelen op de vele projecten opgenomen in dit naslagwerk schetst duidelijk hoe wij als provinciebestuur een belangrijke schakel vormen in de uitbouw van onze regio's. Zij het in waterbeheersingswerken, op vlak van groenvoorziening of recreatieve fietsassen of op vlak van landbouw en plattelandsontwikkeling. Elke regio heeft specifieke projecten waar de Provincie een onontbeerlijke meerwaarde in betekent. Dit is op vandaag zo en zal in de toekomst allen maar sterker worden.

Dit engagement, een provinciebestuur dat zich als partner dienstbaar opstelt naar de lokale besturen en regionale stakeholders, dit engagement blijft ongewijzigd. Samen maken we onze provincie beter, samen voor de West-Vlaming.

Guido Decorte, eerste gedeputeerde

07 | cijfers

19 | 100 jaar groote oorlog

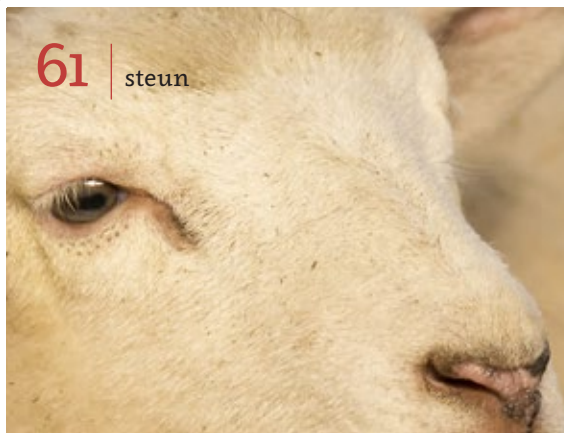
29 | kwaliteit beloond

39 | campagnes

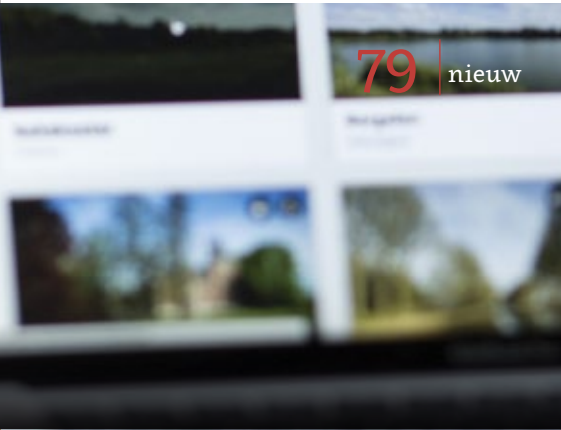
53 | samenwerking

61 | steun

69 | recreatie

79 | nieuw

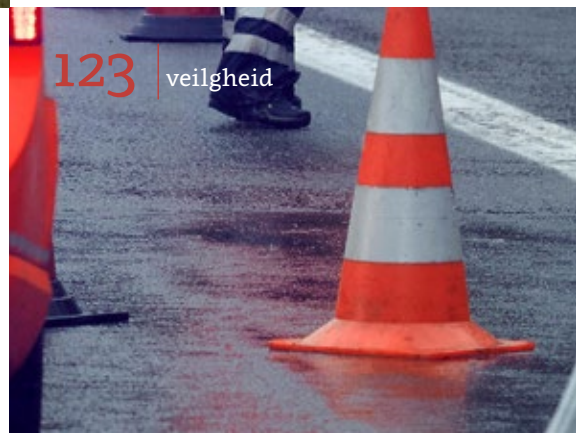
89 | evenementen

111 | waterbeheersing

115 | patrimonium

123 | veiligheid

HOOFDINGANG

Investeren in de toekomst

De goedkeuring van het budget 2018 zet opnieuw heel wat doelstellingen om in concrete actieplannen. De Provincie investeert bijna 38 miljoen euro, onder meer in de aanleg van gecontroleerde overstromingsgebieden. Daarmee biedt ze een antwoord op toekomstige uitdagingen. Ook de restauratie van het streekhuis Zuid-West-Vlaanderen, de werken aan Acasus – het centrum duurzaam wonen, bouwen en renoveren in Veurne – en het nieuwe provinciedomein IJzerboomgaard in Diksmuide krijgen financiële middelen. Daarnaast is er nog 14,7 miljoen euro investeringssubsidies. Zo ondersteunt de Provincie Inagro voor de bouw van een serre op het dak van de REO-veiling in Roeselare en is er opnieuw financiële steun voorzien voor toeristische impulsen.

Gezien de bevoegdheden cultuur, sport, welzijn en jeugd overgeheveld zijn naar het Vlaamse niveau, worden die voorziene uitgaven geschrapt. Samen met de minderinkomst uit de opcentiemen die eruit voortvloeit, is die wijziging meegenomen in de meerjarenplanning. Zowel het budget als de meerjarenplanning zijn financieel gezond.

De provinciebelastingen stijgen niet, maar worden wel geïndexeerd. Concreet: een gezin betaalt 40 euro, een alleenstaande 22 euro. Ook de belasting op bedrijven en tweede verblijven stijgt licht mee met de index, respectievelijk met 2 en 3 euro.

Met een investeringsbudget van bijna 38 miljoen euro biedt de Provincie een antwoord op toekomstige uitdagingen.

Kansarmoede in kaart gebracht

De kust blijft een regio die veel kansarme buurten telt. Ook de centrumsteden – Brugge, Kortrijk, Roeselare en Oostende – zijn pijnpunten. Algemeen gezien is het zuiden van de provincie gevoeliger voor kansarme wijken. Dat blijkt uit de nieuwe 'Kansarmoedeatlas' die kansarme buurten, hun inwoners en de evolutie in beeld brengt aan de hand van 10 indicatoren.

Er zijn meer kansarme buurten dan bij de vorige evaluaties in 2011 en 2014. Nu zijn het er 94, verspreid over 26 gemeentes. Het contrast tussen kansarme en niet-kansarme buurten groeit. Zo werden er 25 nieuwe buurten gedetecteerd. Tegelijk wisten 17 kansarme buurten de afgelopen jaren uit de moeilijkheden te kruipen. Voor gemeentes is de 'Kansarmoedeatlas' een belangrijk werkinstrument. Lokale besturen kunnen zo focussen op de meest kwetsbare buurten. Roeselare gaf al het goede voorbeeld en investeerde gericht in speelpleintjes en buurtpleintjes in een kansarme buurt.

www.west-vlaanderen.be/webshop

Focus op tewerkstelling voor kansengroepen

Terwijl de 'Kansarmoedegids' gemeentes inspireert bij hun beleid, neemt ook de Provincie initiatief. In 2016 bood de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij (POM) 55.328 tewerkstellings- en participatieplaatsen voor kansengroepen, ruim 2 % meer dan in 2014. Personen uit de kansengroepen zijn 18- tot 64-jarigen die het extra moeilijk hebben om werk te vinden.

Met die inzet op inclusieve tewerkstelling bedragen zowel de arbeidsmarktparticipatiegraad als de werkzaamheidsgraad meer dan 70 %. Een ruim netwerk van organisaties draagt actief bij aan de activering van de kansengroepen: 4Werk vzw, Starterslabo, vzw STAM en andere kennis- en begeleidingsinstanties. Met 72 % is West-Vlaanderen koploper in de werkzaamheidsgraad binnen Vlaanderen. Tegen 2020 moet die nog 4 % stijgen om de ambitie van de Vlaamse Overheid waar te maken.

www.pomwvl.be/inventaris-sociale-economie

Maatwerkbedrijven groeien sterk

De West-Vlaamse maatwerkbedrijven – vroeger beschutte en sociale werkplaatsen – zitten in de lift. Hun inkomsten stegen de voorbije jaren, het aantal werknemers nam toe en ze verbreedden hun activiteiten. Ze voeren steeds meer diensten uit: groenonderhoud, horeca en poetsdiensten. Tussen 2008 en 2016 werden er 341 extra jobs gecreëerd. Dat brengt het totaal in 2017 op 5.425 voltijdse equivalenten. Gezien veel medewerkers halftijds werken, vinden bijna 6.500 kansarmen hier werk. Het omkaderend personeel groeide met bijna de helft.

Investing met return

De 10 grootste maatwerkbedrijven in West-Vlaanderen verhoogden hun commerciële inkomsten tot een collectieve 125 miljoen euro. Tegelijk investeerden ze samen zowat 42 miljoen in bedrijfsuitbreiding, werkcomfort, opleiding en begeleiding voor hun medewerkers. Ook de Provincie steunt de bedrijven, onder de vlag van POM West-Vlaanderen en als partner in de koepelorganisatie 4Werk vzw, die 24 maatwerkbedrijven verenigt. De POM stelde vast dat bijna de helft van de industriële bedrijven samenwerkt met een maatwerkbedrijf. Binnen de mechatronica en machinebouw is dat zelfs ruim 60 %.

Koploper in technologische innovatie

De West-Vlaamse maatwerkbedrijven verrichten pionierswerk naar effectieve productie-ondersteunende technologieën. Dat project schoot in 2016 uit de startblokken en loopt in het voorjaar van 2018 ten einde. Het gaat om innovaties op vlak van textielsortering, arbeidsondersteuning, stapelhulp, cameradetectie in functie van werkhulp, kwaliteits- en procescontrole, en een polyvalente overhevelingstool. Door hun praktische ervaring met uiteenlopende methodieken in het productieproces bezitten de bedrijven waardevolle kennis, die nog quasi onontgonnen is.

www.pomwvl.be

Europe Direct viert provinciaal jubileum

West-Vlaanderen was pionier toen 20 jaar geleden het eerste 'Infopunt Europa' – ondertussen 'Europe Direct' – de deuren opende. Ter ere van dat jubileum waren er tal van bijzondere evenementen: het grote Europadebat en een tocht langs energiegerelateerde projecten in Oostende, de grote digitale Europaquiz en een talkshow met Europakenners Rob Heirbaut en Hendrik Vos in Vives Brugge. Voor elk wat wils dus.

Sinds de oprichting in 1997 informeert en sensibiliseert Europe Direct de inwoners over de troeven van de Europese Unie.

Op geregelde tijdstippen zijn er Europese lezingen of andere activiteiten. Die richten zich op het grote publiek, maar evengoed op specifieke doelgroepen en de verschillende onderwijsniveaus. Dat heel wat bekende koppen hun Europaliefde willen delen, bewijst de lijst met gerenommeerde sprekers als Herman Van Rompuy, Guy Verhofstadt, Marianne Thyssen en Karel De Gucht.

www.west-vlaanderen.be/europedirect

Jeugd is verzot op de kust

Zon, zee en zand zijn de drie authentieke troeven die toeristen sinds jaar en dag naar de Vlaamse kust lokken. Provinciebedrijf Westtoer bracht het kusttoerisme van de afgelopen 5 jaar in kaart. Daaruit blijkt dat 2,5 miljoen mensen er jaarlijks een commercieel logie vinden. Ze besteden samen ongeveer 800 miljoen euro aan de kust. En de vaststelling waar extra toekomstmuziek in zit: er komen meer nieuwe en jonge bezoekers richting zee.

Viervijfde van de kustgangers is Belg. Het overige deel komt vooral uit onze buurlanden: Frankrijk, Duitsland en Nederland. Trouwe bezoekers keren vaak jaar na jaar naar dezelfde badstad terug. En ze zijn met veel. Toch verwelkomt de kust ook veel nieuwe gezichten, bijna een vierde. Een derde van het kustpubliek is jonger dan 18. Het is duidelijk dat families met kinderen en jongeren steeds vaker de roep van de zee horen. Om te genieten van de rust, de gezonde zeelucht, het unieke decor, het ruime fiets- en wandelaanbod én de kindvriendelijke omgeving.

www.westtoer.be

Een kwarteeuw Monumentenwacht

Op 22 oktober vierde Monumentenwacht West-Vlaanderen zijn 25ste verjaardag. Het zilveren jubileum was reden voor feest. In het Provinciaal Hof in Brugge kon je het belfort, het stadhuis, de Brugse Vrije en het Provinciaal Hof zien door de ogen van de monumentenwachters, of een infobeurs bezoeken en genieten van lezingen en een film over 25 jaar Monumentenwacht.

Monumentenwacht in cijfers

In de afgelopen 25 jaar voerde Monumentenwacht 3.500 inspecties uit op historische gebouwen in onze provincie. Er werden 1.300 historische gebouwen in die periode minstens één keer geïnspecteerd, waarvan bijna 1.000 nog steeds aan de Monumentenwacht verbonden zijn. Er zijn 525 erfgoedeigenaars lid bij Monumentenwacht. Vandaag bestaat het team uit acht monumentenwachters, zes bouwkundige wachters en twee interieurwachters. Zij zetten zich dag na dag in voor historische monumenten met een verhaal.

Erfgoedportefeuille groeit exponentieel

Tussen 2000 en 2017 groeide het aantal beschermde monumenten in Vlaanderen met 65 %, onder meer dankzij de vele erfgoedpremies. West-Vlaanderen neemt een groot stuk van de taart, want de provincie noteert een stijging van maar liefst 162 %. Enkel Oost-Vlaanderen doet beter.

In West-Vlaanderen vind je nergens meer monumenten dan in provinciehoofdstad Brugge. Het aantal beschermde gebouwen verdubbelde er bijna sinds 2000. Kortrijk, de dichtste achtervolger, zag het aantal in die periode verviervoudigen. In de Westhoek werden dan weer heel wat monumenten uit de Eerste Wereldoorlog de afgelopen jaren beschermd, met grote groei in onder meer Diksmuide (+441 %) en Heuvelland (+2.366 %).

www.monumentenwacht.be

Al 15 jaar advies voor melkveehouders

Gelukkige verjaardag, BAM. Al vijftien jaar begeleidt Bedrijfsadvisering Melkveehouderij, kortweg BAM, melkveehouders. Zowel individueel als professioneel. Na een gesmaakt proefproject startte proefcentrum Inagro – toen nog POVLT – in 2001 met steun van de Provincie een betaalde voorlichtingsdienst op om melkveehouders te wapenen voor de toekomst en om het voortbestaan van hun bedrijf te verzekeren.

Vandaag zijn er nog steeds heel wat uitdagingen in de sector. Het hoeft dan ook niet te verbazen dat een 90-tal melkveehouders het advies van BAM dagdagelijks ter harte neemt, dat is ongeveer 5 % van de West-Vlaamse melkveebedrijven en 8 % van de melkveestapel.

Begeleiding van BAM is een betaalde dienst. De bijdrage van de melkveehouders hangt af van hun totale melkproductie. Zo blijft het voor elk bedrijf betaalbaar. De Provincie ondersteunt BAM financieel. Inagro verzamelt en analyseert bedrijfs- en dierinformatie. Vier medewerkers verlenen professioneel advies op maat van elk bedrijf. Ze zetten samen hun schouders onder de duurzame ontwikkeling van de sector.

www.inagro.be

Belgische landbouwmachines kleuren West-Vlaams

'Made in West-Vlaanderen' is een kwaliteitslabel. Zeker als het op landbouwmachines aankomt. Maar liefst 80 % van alle Belgische machines voor de land- en tuinbouw komen uit onze provincie.

Dat dankt West-Vlaanderen aan een 20-tal grote en kleine bedrijven met klinkende namen als New Holland en Packo uit Zedelgem. Dagelijks werken 3.000 personen op een West-Vlaams bedrijventerrein aan een kwalitatief hoogstaand machinepark.

Wortels in de praktijk

De agrotech-bedrijven stammen uit de vele landbouwfamilies en smederijen van begin vorige eeuw. Vanuit hun noeste arbeid en praktijkervaring groeiden de boeren uit tot industriële ondernemers. Vandaag zijn de meeste bedrijven in handen van de tweede of derde generatie, nog steeds als familiebedrijf. Packo en New Holland, de twee grootste spelers, worden wel al jaren geleid door buitenlandse multinationals.

De sector heeft steeds meer nood aan innovatie. Net daar maken de West-Vlamingen het verschil dankzij de combinatie van mechanische uitrusting, gesofisticeerde elektronische en digitale toepassingen. 'Made in West-Vlaanderen' is een keurmerk in de evolutie naar precisielandbouw.

www.westvlaanderenwerkt.be

Waanzin en kraters herdacht

Begin juni vormde Heuvelland het unieke decor voor het Kraterfront, een klank- en lichtshow ter nagedachtenis van de Mijnslag. GoneWest, het cultuurprogramma voor de herdenking van de Eerste Wereldoorlog van de Provincie, had net als vorige jaren een gevarieerd programma vol muzikale, theatrale en kunstzinnige evenementen.

Voor hun vierde participatieproject wist GoneWest heel wat vrijwilligers warm te maken. Kunstenares Shelbatra Jashari leidde het artistieke project, voorafgegaan door het muzikale voorprogramma 'Zero Hour'.

De waanzin van Passendale

In het najaar waren Flip Kowlier en Tom Barman de spilfiguren van een muzikaal herdenkingsweekend. Zij stonden stil bij de waanzin van Passendale. Kowlier en zijn muzikale gasten lieten zich inspireren door werk van oorlogsdichter David Jones. Tom Barman koos op zijn beurt voor donkere muziek, passend bij de dreiging en de grimmige oorlogsrealiteit.

Ook op andere momenten stonden grote namen stil bij het hartverscheurende geweld. In totaal waren er meer dan zestig culturele voorstellingen, soms rond verrassende thema's. Zo zoomde fotograaf Stephan Vanfleteren in op de Chinese inbreng in WOI door te graven naar de roots van de toenmalige arbeiders en bracht het Bochumer Symphoniker Orkest een uitvoering van Benjamin Britten's War Requiem.

***Meer dan zestig culturele voorstellingen
herdachten WOI op een verrassende manier.***

ZERO
HOUR

Geluid- en lichtshow in kraterlandschap

Het herdenkingsjaar werd aan het begin van de zomer spectaculair geopend in het historische kraterlandschap van Heuvelland met Kraterfront. Het muzikaal schouwspel, met een beeld- en geluidperformance, herdacht de Mijnenlag van 100 jaar eerder. Het was het vierde grote participatieproject, na Lichtfront, Woordfront en de indrukwekkende 30.000ste last post in de voorgaande jaren.

De gruwel van de Mijnenlag

Tijdens de Mijnenlag, op 7 juni 1917, liet het Britse leger negentien dieptemijnen ontploffen onder de heuvelrug om en rond Mesen en Wijtschate. Het was de zwaarste militaire ontploffing in de geschiedenis, tot de atombommen op Hiroshima en Nagasaki in 1945. De Mijnenlag hertekende het reliëf van Heuvelland definitief.

Elf kraters, over een afstand van 4 kilometer, speelden bij valavond de hoofdrol in het historisch verhaal. Meer dan 2.000 vredeskaarsen, versierd door 13.000 leerlingen uit alle West-Vlaamse lagere scholen, verlichtten de omgeving. Een beeldperformance werd gevolgd door een live soundscape van de Canadese formatie Godspeed You! Black Emperor. Historische en hedendaagse beelden, geprojecteerd op een levend scherm van 200 personen, liepen naadloos over in een indrukwekkende lichtshow in en rond de kraters, op de meeslepende tonen van de Canadese muzikanten.

De Mijnenlag was de zwaarste militaire ontploffing in de geschiedenis.

Flip Kowlier en Tom Barman stonden stil bij de waanzin van Passendale.

Kowlier & gasten lieten zich inspireren door de werken van David Jones.

Tom Barman koos voor donkere muziek, passend bij de grimmige oorlogsrealiteit.

**Het Bochumer
Symphoniker Orkest
bracht een uitvoering van
Benjamin Britten's War
Requiem.**

**Het Kraterfront: 2.000
vredeskaarsen, 1 human
screen, 11 verlichte kraters
en Goodspeed You! Black
Emperor.**

Herdenkingsbomen markeren frontlijn

Heuvelland en Mesen zijn 41 hoogstammige olmen rijker. De herdenkingsbomen markeren de Wijtschateboog en Missines Ridge, langs de vastgelopen frontlijn tussen de geallieerde en de Duitse troepen. Van oktober 1914 bleef die quasi ongewijzigd, tot de Mijenslag in juni 1917 de frontlijn doorbrak. Elke boom is voorzien van een metalen boomkorf met een kleurmarkering: een blauwe bovenrand voor de geallieerde frontlijn en een rode voor de Duitse. De Provincie droeg de helft bij, de gemeentes Heuvelland en Mesen stonden in voor de rest van het budget van 25.000 euro.

Mijenslag in Heuvelland met de fiets

Voortaan ontdek je de oorlogsgeschiedenis langs de fietsroute 'Mijenslag' in Heuvelland. Het is de twaalfde en meteen ook de laatste in een reeks herdenkingsroutes in de Westhoek. Fietsers doorkruisen het landschap waar de Grote Oorlog zich afspeelde. Gedenktekens, begraafplaatsen en musea herinneren onderweg aan de oorlogstijd. Net als de overige elf routes is deze opgebouwd rond een specifiek WOI-thema: de Mijenslag, die blijvende littekens sloeg in het landschap van Heuvelland, Mesen en Ieper.

www.westtoer.be

Van conflict tot wereldoorlog

Het oorlogsjaar 1917 vanuit zeven invalshoeken: daarvoor tekenden Ieper, Zonnebeke, Heuvelland, Kemmel, Langemark-Poelkapelle en Poperinge present. Ze organiseerden zes nieuwe tentoonstellingen over het moment waarop de Eerste Wereldoorlog, na drie gruwelijke jaren, een wereldwijd conflict werd. Van honderd persoonlijke verhalen uit Nieuw Zeeland in Mesen, over oorlogsfotografie van Hurley & Wilkins in Ieper tot artillerie en munitie in Houthulst. Een gratis bezoekersgids overkoepelt de zeven sites en wandel-, fiets- en autoroutes door het getekende landschap.

www.flandersfields.be/1917

Ruim half miljoen herdenkingstoeristen

In 2017 verwelkomde de Westhoek 515.000 herdenkingstoeristen, 15 % meer dan in 2016 en 3 % meer dan in 2015. Britten, Ieren, Canadezen, Australiërs en Nieuw-Zeelanders woonden herdenkingen bij. Vlamingen, en in het bijzonder Vlaamse scholen, vonden eveneens vlot hun weg naar het oorlogserfgoed in de regio. En zoals elk jaar waren de Nederlanders opnieuw goed vertegenwoordigd. Daarmee klokte de provincie eind vorig jaar af op 2,3 miljoen herdenkingstoeristen sinds de start van de herdenkingen in 2014. De herdenkingen focusten op de Mijnenlag bij Mesen en 100 jaar Slag bij Passendale.

www.westtoer.be

Belgisch oorlogsleed in beeld(jes)

600.000 beeldjes in klei herdenken de Belgische oorlogsslachtoffers. ComingWorldRememberMe (CWRM), het beeldend kunstproject van Koen Vanmechelen en de vzw Kunst binnen Gonewest, overtuigde meer dan 200.000 vrijwilligers om hun steentje – in dit geval beeldje – bij te dragen.

Land-art installatie

Gedurende de vijf herdenkingsjaren maakten peters en meters van CWRM een beeldje tijdens een van de vele workshops en belevingsateliers. Niet enkel individueel, ook scholen en verenigingen droegen hun steentje bij. Zowat de helft werd semi-ambachtelijk gemaakt. Een beeldje maken kostte 5 euro, de helft voor de productie van het project, de andere helft voor het goede doel.

De 600.000 beeldjes zijn in 2018 te zien in een land art-installatie van 3 hectare in provinciedomein De Palingbeek in Ieper. In het niemandsland van de frontzone. Via twee wandelparours is de installatie toegankelijk voor het ruime publiek.

Dog tag

Begin mei 2017 was 75 % van de beeldjes gemaakt. Toen waren er al 459.000 geteld. Net zoals de soldaten in tijdens WOI krijgt elk beeldje een zogenaamde 'dog tag'. Daarop staat niet enkel de naam van de gesneuvelde, maar ook die van de maker.

Na de expo kunnen de makers een beeldje ophalen. De overige beeldjes komen in museums terecht over de hele wereld. De 'dog tags', met de namen van de maker en zijn soldaat, komen samen in een kunstwerk dat in De Palingbeek blijft.

***Met de 'dog tag' ontstaat een persoonlijke band
tussen de soldaat en de maker van het beeldje.***

Muziektalent van eigen bodem

In een nieuwe editie van Westtalent, het tweejaarlijks muziekconcoers van de Provincie, kroonde het Brugse Sunflower zich kampioen. Daarmee nestelen de Bruggelingen zich in het succesvolle rijtje met onder meer SX, Balthazar en Steak Number Eight.

Vier voorrondes, één finale

De West-Vlaamse zoektocht naar aanstormend muziektalent is ondertussen een gevestigde waarde. Uit 163 inschrijvingen werden 24 bands geselecteerd. De uitverkoren muziekformaties gingen aan de bak in een van de West-Vlaamse muziekclubs: het Wilde Westen (Kortrijk), Cactus Muziekcentrum (Brugge), 4AD (Diksmuide) of De Zwerver (Leffing). Ze streden er in hun voorronde live voor een van de gegeerde finaleplaatsen. Sunflower, Celestial Wolves, Divided, The Waltz, Vito, Eraserhead, Josefien Deloof en James Frances King wisten de jury het meest te overtuigen. Zij stootten door naar de finale, op 18 november in het Wilde Westen in Kortrijk.

Geldprijs en professionele coaching

Tijdens die finale trokken de Brugse punkers van Sunflower aan het langste eind. Kirsten Lemaire (StuBru), Bert Moerman (Boomtown, Trix), Wouter Vanmeenen (Leffingeleuren) en Bram Vermeersch (Melkrock, RifRaf) riepen hen uit tot Westtalent 2017.

Naast een cheque van 1.500 euro kreeg de winnaar een concerttournee, coaching en het gebruik van een repetitieruimte en een studio cadeau. Josefien Deloof werd tweede. Zij won 1.000 euro, drie concerten, coaching en de toegang tot een repetitieruimte. Vito vervolledigt de top drie. De derde plaats leverde 500 euro, twee concerten en coaching op. Bovendien kreeg Vito de publieksprijs, goed voor een voorprogramma in De Kreun/Wilde Westen in Kortrijk.

Sunflower vervolledigt het rijtje met onder meer SX, Balthazar en Steak Number Eight.

Ambachtelijke kunstenaars bekroond

Yves Obyn en Peter Vermandere zijn de winnaars van de Vierjaarlijkse Prijs voor Kunstambachten van de Provincie West-Vlaanderen. Iedere kunstenaar die in West-Vlaanderen gedomicilieerd of geboren is, kan aanspraak maken op de onderscheiding. Obyn woont in Assebroek, Vermandere is Antwerpenaar met Nieuwpoortse roots.

De prijs is voor kunstenaars die uitmunten in de hedendaagse uitdrukkingsvormen binnen de kunstambachten zoals keramiek, glas, textiel of papier. De stukken zijn telkens uniek door hun ambachtelijke productie.

641 werken

Dat de Prijs voor Kunstambachten hoog aangeschreven staat, bewijst de grote belangstelling. In totaal dienden 93 kunstenaars een dossier in, goed voor 641 werken. Biasino (textielontwerper), Leen Creve (journalist), Inge Vranken (Senior Product Manager Design van Flanders Dc), David Huycke (ledelsmid en professor PXL-MAD en UHasselt) en Roel Rijssenbeek (art director van Design September Brussel) vormden de juryleden.

Obyn overtuigde met vijf conceptuele en functionele interieurobjecten. Vermandere maakte indruk met een reeks van zeven brochures uit zijn collectie 'Back from Bengal'. De bekroonde werken werden tentoongesteld, eerst in de Directeurswoning in Roeselare, vervolgens in de Oude Kerk in Vichte.

De 'Curved Cross Coffin' van laureaat Yves Obyn heeft een geplooid opening ter hoogte van het hart waarlangs de ziel kan ontsnappen.

Steun voor muziekensembles

Vijftien ensembles krijgen een provinciale subsidie van 2.000 euro. Die steun kadert binnen het Provinciaal Instrumentaal Muziekfestival. De orkesten, fanfares en bands bewezen zich tijdens selectiewedstrijden in CC Het Perron in Ieper. In 2018 en 2019 krijgen ze dezelfde subsidie, maar dan van de Vlaamse Overheid, die de bevoegdheid cultuur overneemt.

Begin december werden dan weer acht componisten in de bloemetjes gezet: de winnaars van de provinciale muziekprijzen van 2015, 2016 en 2017. Via die wedstrijd wil de Provincie de individuele creativiteit van de componisten stimuleren. Voor 2015 kregen Petra Vermote (Izegem), Frederik Neyrinck (Kortrijk), Klaas Coulembier (Poperinge) en Willy Soenen (Menen) elk een premie van 2.500 euro. Voor 2016 ging 5.000 euro naar laureaten Piet Swerts (Jabbeke) en Frederik Neyrinck (Kortrijk). Frank Nuyts (Oostende) kreeg 2.500 euro. Voor 2017 kreeg Tom Collier (Zedelgem) een premie van 2.500 euro.

Theatergezelschappen beloond voor hun inzet

Twaalf amateurtheatergezelschappen krijgen een premie van 2.000 euro. Ze werden geselecteerd uit 26 inzendingen tijdens het Provinciaal Theaterfestival, een wedstrijd voor vrijetijdtheatergezelschappen die een continue werking met vrijwillige leden hebben en in West-Vlaanderen gevestigd en hoofdzakelijk actief zijn.

Het was de laatste editie van het Theaterfestival, voor de bevoegdheid cultuur begin 2018 naar het Vlaams niveau overgeheveld werd. De Vlaamse overheid kent de amateurgezelschappen ook in 2018 en 2019 de subsidie toe.

Een professionele jury bestaande uit regisseurs, recensenten, acteurs en theatermakers koos de winnaars. Gezelschappen uit Assebroek, Bellegem, Oostduinkerke, Middelkerke, Torhout, Izegem, Vichte, Harelbeke, Sint-Kruis, Oostrozebeke en Roeselare krijgen zo een financieel duwtje in de rug.

Beste West-Vlaams kinder- en jeugdboek

Krachtige illustraties voor kinder- en jeugdboeken. Daar ging de West-Vlaamse Letterkundeprijs naar op zoek. Er kwam niet een, maar twee winnaars uit de bus, elk goed voor een geldsom van 5.000 euro. Carll Kneut (Roeselare) wordt bekroond voor zijn illustraties in het boek 'De gouden kooi'. Gerda Dendooven (Kortrijk) krijgt de prijs voor haar illustraties in de boeken 'De gans en zijn broer', 'De hemel', 'Stella, Ster van de zee', 'De wondertuin' en 'Rennen'.

De Provincie reikt ook twee aanmoedigingspremies van 1.250 euro uit. Die gaan naar Trui Chielens (Poperinge) voor haar illustraties in 'Zetelkat' en naar Toon Delanote (Poperinge). Hij is West-Vlaams vertegenwoordiger in het team Toon Delanote & Charlotte Peys, dat de illustraties maakte voor 'Soms ben ik een ontdekkingsreiziger'.

Met de Prijs Letterkunde wil West-Vlaanderen literatuur uit de eigen regio promoten en de creativiteit van de makers stimuleren. De editie 2017 toont dat het niveau van de West-Vlaamse illustratoren erg hoog is.

Koers en middeleeuwse havensites krijgen Erfgoedprijs

Het Roeselaars Wielermuseum en Jan Trachet winnen de West-Vlaamse Erfgoedprijs. Met het project 'Koers is religie' wint het Wielermuseum in de categorie publiekswerking. De Erfgoedprijs voor onderzoek gaat naar Trachets werk rond middeleeuwse havensites in de Zwinstreek.

De Erfgoedprijs wordt tweejaarlijks toegekend. De laureaten in de twee categorieën winnen 5.000 euro, de premiewinnaars krijgen elk 2.500 euro.

Het project 'Van Stadhuis naar Huis van de Stad' levert het Yper Museum een premie op in de categorie publiekswerking. Ook de Koninklijke Geschied- en Oudheidkundige Kring van Kortrijk wordt daar gelauwerd voor de ontsluiting van de zwikken in de Gravenkapel. De premie voor onderzoek is voor Bruno Forment, die de historische theaterdecors in de Kortrijkse Schouwburg bestudeert.

PTI Kortrijk rijft prijzen binnen

De publieksprijs van de nationale BERT-wedstrijd (Belgian Railway Competition for Technicians) gaat naar Tycho Van De Meulebroucke en Casper Derudder. De leerlingen Elektrische Installatietechnieken van het PTI Kortrijk ontwikkelden een meetsysteem dat via een camera met dieptemeting het aantal passagiers berekent. Casper en Tycho krijgen een cheque van 1.000 euro, een reischecke en een bon van Decathlon.

Seppe Lambrecht, leerling van de afdeling Ontwerp en Prototyping, valt dan weer in de prijzen met zijn luxeverpakking voor Crafter's Gin. Op vraag van Tastings (Waregem) ontwierpen de leerlingen een limited edition-verpakking. Seppe maakte een robuuste houten kist met een handgemaakt glaskunstwerk als deksel.

www.pti.be

Kwaliteit met een grote Q

Opleiding en individuele begeleiding op maat: daarmee wil provinciebedrijf Westtoer in de Leiestreek de kwaliteit van de dienstverlening verbeteren. Een toeristische ondernemer die het traject succesvol afwerkt, krijgt een Q-label dat 3 jaar geldt. De deelnemers worden bezocht door een mystery guest, die de vriendelijkheid, gastvrijheid en netheid beoordeelt. Zeven ondernemingen behaalden het kwaliteitslabel in 2017: B&B Herenhuis (Izegem), Kaffee Damast (Kortrijk), Bistro en B&B Le Nord (Roeselare), B&B Chiconette (Bellegem), Gasthof te Cathem (Wervik), B&B PassaDia (Zwevegem) en Bistro Bruno (Deinze). Daarmee komt de teller op 27 Q-labels.

www.q-label.be

Kortrijk krijgt eerste baliedisplay 'Geletterde Gemeente'

Stad Kortrijk ontving het eerste label voor 'Geletterde Gemeente'. Daarmee maakt ze via de balies in het stadhuis, de bibliotheek of het sociaal huis duidelijk dat ze alle mogelijke inspanningen doet om de laaggeletterdheid aan te pakken. Elke stad en gemeente krijgt drie baliedisplays.

De Provincie wil laaggeletterdheid aanpakken. Daarvoor vraagt ze een engagement van de gemeentes. Samen gaan ze op zoek naar manieren om laaggeletterde mensen extra te ondersteunen. Alle Vlaamse gemeentes en steden ondertekenden het charter 'Geletterde Gemeente', een eerste stap naar toegankelijke en duidelijke communicatie naar de inwoners, alsook infrastructuur en een opleidingsaanbod.

'Gouden Roos' in de bloemetjes gezet

In de Rozentuin in Kortrijk werd voor de 56ste keer de 'Gouden Roos' uitgereikt. Een internationale jury gaat er elk jaar op zoek naar de best presterende nieuwe roos. Daarbij beoordeelt ze de groeikracht, weerbaarheid, bloeirijkheid en de geur. Dat laatste criterium moedigt selectiehuizen aan om meer in te zetten op de geur. Wereldwijd groeit de vraag naar geurende rozen. Dertien rozenkwekers uit 5 landen waagden hun kans met 86 variëteiten. Coloma van veredelaar Viva International werd uitgeroepen tot 'Gouden Roos'.

www.inagro.be

**JOUW PROVINCIE,
NIET SUPERZICHTBAAR
WEL SUPERNUTTIG**

De rollen van de Provincie
zijn misschien niet altijd
superzichtbaar, maar wel
supernuttig.

Vind jij de rol
van de Provincie?

Groeien, voortdoen en jeunen

Eind 2017 werden de beleidsdomeinen jeugd, sport, welzijn en cultuur overgedragen aan de Vlaamse overheid. De Provincie kreeg hierdoor een nieuw profiel met de focus op grondgebonden materies. Denk maar aan fietspaden aanleggen, waterlopen onderhouden, overstromingen vermijden, leerrijke pakketten voor scholieren ontwikkelen of de provinciedomeinen recreatief uitbouwen.

Al die inspanningen maken West-Vlaanderen nog sterker, beter en aantrekkelijker. Met andere woorden: de kernwoorden zijn groeien, voortdoen en jeunen. Niet altijd superzichtbaar, maar absoluut supernuttig.

Grote mediacampagne

De slogan voor een uitgebreide campagne lag daarmee voor de hand. 'Niet superzichtbaar, wel supernuttig.' Achter de schermen verricht de Provincie belangrijk werk om West-Vlaanderen een fijne plek te houden en verder te verbeteren.

Op de radio, in het straatbeeld, in de krant en op Facebook loopt een oproep om het logo van de provincie te zoeken op de website en kennis te maken met de vele initiatieven van de Provincie. Zo wordt ons bestuur weer iets meer zichtbaar. Bovendien zijn er verwenboxen te winnen. Vol producten uit West-Vlaanderen, natuurlijk.

www.west-vlaanderen.be

***Jouw Provincie, niet superzichtbaar
wel supernuttig.***

Ludieke campagne voor volwassenenonderwijs

Tegen 2020 moeten er meer dan 100.000 inschrijvingen zijn in het West-Vlaams volwassenenonderwijs. Nu zijn dat er zowat 60.000. Bijna 8 % van de West-Vlaamse (jong)volwassenen volgt daarmee een opleiding in het volwassenenonderwijs. Europa 2020, de langetermijnstrategie van de Europese Unie, streeft naar 15 %. Vooral laaggeschoolden, medioren (geboren tussen '71 en '85), arbeiders en zelfstandigen vinden moeilijk de weg naar het volwassenenonderwijs.

Daarom zet de Provincie de campagne 'Tijd voor een cursus' op poten. Via de website tijdvoorencursus.be maakt iedereen op een eenvoudige manier kennis met het West-Vlaamse aanbod. Zo zijn er achttien centra voor volwassenenonderwijs en twee voor basiseducatie. In 400 opleidingen worden meer dan 4.000 modules aangeboden, van basismetselwerk over gebarentaal tot toegepaste informatica. Opleidingen variëren in duur en bestaan zowel als avondlessen of een weekendcursus.

www.tijdvoorencursus.be

Ondernemen op hoog niveau

West-Vlamingen zijn niet alleen noeste werkers: ze zijn ook geboren ondernemers. Die zin voor initiatief en gedrevenheid ondersteunt de Provincie. Met de campagne 'West-Vlaanderen, ondernemen op hoog niveau' benadrukt POM West-Vlaanderen dat de Provincie ondernemers ruimte geeft om te groeien en hun bedrijf een internationaal karakter aan te meten.

Heel wat projecten, onder meer binnen de Geïntegreerde Territoriale Investerings (GTI), tillen West-Vlaamse kmo's naar een hoger niveau en maken de provincie economisch sterker. Binnen deze projecten werkt de POM nauw samen met kenniscentra, universiteiten en hogescholen, sociale partners en de bedrijfswereld. Bij de communicatie over alle initiatieven die de groei van West-Vlaamse bedrijven steunen, wordt het campagnebeeld van 'Ondernemen op hoog niveau' gebruikt.

www.pomwvl.be

De testkaravaan komt eraan

Tussen 29 april en 1 juli legden 98 inwoners van Veurne samen 18.000 kilometer af met hun elektrische fietsen. Dat is de afstand in vogelvlucht naar Nieuw-Zeeland. Ze maakten kennis met de elektrische fietsenvloot via de duurzame woonwerkcampagne 'De testkaravaan komt eraan'. Na de testperiode volgde een kwalitatief onderzoek, voor een gerichte evaluatie van de campagne.

De testkaravaan laat al sinds 2014 mensen proeven van mobiliteit met een elektrische fiets. Drie jaar lang trok de vloot met elektrische fietsen, bakfietsen en vouwfietsen van het ene bedrijf naar het andere. In totaal testten in 59 West-Vlaamse bedrijven de werknemers het e-transport uit.

De duurzame woon-werkcampagne kreeg in 2017 een nieuwe insteek. Dit keer trok de elektrische vloot niet naar bedrijven, maar naar gemeentes. Het opzet blijft hetzelfde als bij de bedrijven: mensen op een laagdrempelige manier overtuigen om meer voor de (elektrische) fiets te kiezen. Veurne was als eerste aan de beurt. Ook Kortemark en Vleteren kregen de testkaravaan over de vloer.

www.detestkaravaan.be

Bijna 50.000 gezinnen kopen samen groene stroom

Maar liefst 49.500 gezinnen schreven zich begin 2017 in voor de 7de West-Vlaamse groepsaankoop voor groene energie en gas. Dat is bijna 10 % van alle West-Vlaamse gezinnen. Ook bedrijven konden zich inschrijven.

Door een groot volume gezamenlijk aan te kopen via een openbare veiling, wordt een betere prijs onderhandeld. Om een maximaal voordeel te halen, werkten West- en Oost-Vlaanderen samen bij de aankoop, goed voor in totaal 103.845 gezinnen en bedrijven.

ENGIE Electrabel bood de laagste prijs. Voor de combinatie van groene elektriciteit en gas ging het 33 % onder de huidige marktprijs, voor pure groene elektriciteit is het 24 % goedkoper. Een gemiddelde besparing van respectievelijk 347 en 147 euro. Een groepsaankoop met oog voor de prijs en het milieu dus.

www.samengaanwegroener.be

100% West-Vlaams

West-Vlaamse hoeve- en streekproducten aankopen, rechtstreeks bij de boer. Voor de consument betekent dat vers, lekker en vertrouwd. Voor de producent een eerlijke prijs, appreciatie van en contact met zijn klanten. Win-win en net daarom promoot de Provincie het tijdens de Week van de Korte Keten. In 2017 bracht de campagne zes nieuwe fietsroutes, een streekproductendorp en twintig hoevepicknicks met zich mee. Een boost voor het toerisme en voor de landbouw. Ondertussen verkopen meer dan honderd hoeveproducenten hun korte-ketenproducten onder het label '100% West-Vlaams'.

www.korteketenkaart.be

Schone Boeren vertellen hun verhaal

Voor het vierde jaar op rij vertelden enkele landbouwers hun inspirerende verhaal aan het grote publiek tijdens de 'Schoon Boeren'-campagne. Dit keer in Heuvelland, Ieper en Poperinge. Twee land- en tuinbouwers uit elke gemeente gaven hun aanpak voor de huidige uitdagingen bloot en lieten bezoekers binnen kijken in hun bedrijf. Een schoon bedrijf: letterlijk en figuurlijk mooi, maar evengoed proper en niet-vervuilend. In een postkaartenset stelden ze zich voor. Er waren fietsroutes langs de bedrijven en een kennismakingsfilmpje op PlattelandsTv.

www.schoonboeren.be

Tournée Locale in de Westhoek

Naast Tournée Générale en Tournée Minérale was er in 2017 ook een Tournée Locale. De eerste Vlaamse biobierhappening, Open Brouwerijendag, de Hoppestoet, Lekker Westhoeks, het Poperings Bierfestival of het volgen van de hoppluk? De Westhoek trok volop de kaart van de bierbeleving. Bier- en Westhoekliefhebber Jean Blaute was ambassadeur van 'Tournée Locale'. Provinciebedrijf Westtoer speelt zo, naast het wandelen en fietsen, een nieuwe toeristische troef uit voor de streek.

www.tourneelocale.be

Smullen in Het Lekkere Westen

Met 132 waren ze, de chefs van Het Lekkere Westen, echte ambassadeurs van hun regio. Hun passie voor lekker eten gaat hand in hand met de liefde voor producten van hun eigen streek. Ze plaatsen de unieke troeven van Brugge, het Brugse Ommeland, de Kust, de Leiestreek en de Westhoek in de kijker. Voor het eerst waren alle tweesterrenrestaurants en het enige driesterrenrestaurant in de provincie ook van de partij.

www.hetlekkerewesten.be

Start een gesprek met 'Oe ist?'

In 2017 lag de focus van 'Oe Ist?' op ontmoetingsplaatsen en scholen. Scholen konden inschrijven voor interactieve workshops. Met de 'Oe ist?'-campagne geeft de Provincie al sinds 2014 inspiratie voor een goed gesprek. West-Vlamingen moeten beter praten en echt luisteren naar elkaar. De hoge zelfdodingscijfers, hoger dan in de andere Vlaamse provincies, tonen aan dat de drempel naar psychische of emotionele hulp vaak te groot lijkt.

Voor warme ontmoetingsplaatsen

Naast scholen lag de focus op warme ontmoetingsplaatsen. Het 'Oe ist?'-pakket bevat onder andere het label 'warm West-Vlaanderen', enkele 'babbelstenen' en bierkaartjes die een gesprek op gang kunnen brengen. Commerciële en niet-commerciële ontmoetingsplaatsen, zoals cafés, jeugdhuisen, openbare centra, festivals of pop-up initiatieven, kunnen een pakket aanvragen. Op voorwaarde dat ze onder de noemer 'locatie met een warm hart' vallen en toegankelijk zijn voor een breed publiek.

Een goed gesprek is een goed begin. Maar wie echt diep zit, heeft professionele hulp nodig. Daarom bevat elk pakket ook een wegwijzer naar professionele hulpverlening.

Slim in de zon

Op uitstap of op kamp met kinderen? Voor monitoren en jeugd betekent dat veel zonnepret. Met de 'Zonneslimme vakantie'-campagne wil de Provincie monitoren stimuleren zichzelf en de kinderen voldoende te beschermen tegen de zon en zonnebrand. Voor het vijfde jaar op rij deelde ze 'zonneslimme vakantiepakketten' uit aan diverse (jeugd)organisaties. Die gratis pakketten – 267 stuks in totaal – bevatten petjes, educatieve folders en affiches over zonnen.

Kinderen kwetsbaar

Tijdens de zomer werden nog eens 10.000 zonnepetten uitgedeeld aan de kust en in provinciedomein De Gavers (Harelbeke). In de cafetaria's van provinciedomeinen en bezoekerscentra werden placemats met drie tips om slim te zonnen verdeeld.

De laatste dertig jaar neemt het aantal mensen met huidkanker sterk toe, ook in België. De kans op het ontwikkelen van huidkanker is nauw verbonden met de blootstelling aan de zon. Vooral kinderen zijn kwetsbaar. Net daarom focussen de vakantiepakketten op jeugdorganisaties.

Beleef de koers

West-Vlaanderen is de bakermat van de koers. Die stelling triggerde provinciebedrijf Westtoer voor een nieuwe campagne: 'Beleef de koers'. De online actie in binnen- en buitenland zet de West-Vlaamse wielerbeleving in de kijker. Met de voorjaarskoersen Omloop Het Nieuwsblad, Kuurne-Brussel-Kuurne, Dwars door West-Vlaanderen, Bredene-Handzame Classic, Dwars door Vlaanderen, E3 Harelbeke, Gent-Wevelgem, Driedaagse De Panne-Koksijde en de Ronde van Vlaanderen is de provincie een goede uitvalsbasis om de klassiekers te volgen. Die koersbeleving is een toeristische troef die met deze campagne uitgespeeld wordt met een drietalig promotiefilmpje en een nieuwe website. Daarnaast is West-Vlaanderen meer dan ooit een fietsprovincie dankzij het vernieuwde fietsnetwerk.

www.westtoer.be

Laat je peuk niet stranden

75.000 kartonnen strandasbakjes om de stranden vrij te houden van peuken. Peukenman, verkleed als reusachtige peuk, deelde ze uit op verschillende locaties aan de kust. De strandasbakjes kunnen een tiental sigarettenpeuken bevatten en zijn herbruikbaar. Met de slogan 'Laat je peuk niet stranden' hamert de Provincie erop om peuken niet te dumpen in het zand. Het duurt namelijk tot 12 jaar voor een peuk door de natuur afgebroken is en zelfs dan blijven er minuscule plasticdeeltjes uit de filter over. De strandreinigingsmachine neemt peuken niet op.

www.west-vlaanderen.be/laatjepeuknietstranden

Beestjes zoeken in het Provinciehuis

In aanloop naar 'Insectenweek' zocht Lieven Scheire insecten in het Zwin Natuur Park (Knokke-Heist). Ook het Provinciehuis Boeverbos (Brugge) werd aan een grondige speurtocht onderworpen, want ook in gebouwen komen veel insecten voor. Het zijn soms vervelende, maar vooral erg nuttige beestjes. Tijdens de insectenguerrilla werd een inventaris opgemaakt van de insecten. De gevonden beestjes werden achteraf getoond aan het publiek, met de nodige uitleg van deskundigen. Durvers proefden van een lekker insectenhapje.

www.insectenweek.be

Gratis bloemen voor de bijen

Tienduizend gratis pakketjes bloemenzaadmengsels. Die indrukwekkende hoeveelheid deelde de Provincie uit in het kader van de actie 'Laat het zoemen met bloemen'. Elk gratis zakje is goed voor ongeveer 5 vierkante meter 'bijenvriendelijke' bloemenweide met éénjarige zaden.

Met de actie ondersteunt de Provincie de bijenpopulatie. Die staat zwaar onder druk. Door het verdwijnen van bloemen met nectar in tuinen, bermes, weilanden en akkers hebben de bijen het knap lastig. De actie werd al voor het zevende jaar op rij gehouden. Inagro, het onderzoeks- en adviescentrum voor land- en tuinbouw in West-Vlaanderen, creëerde de samenstelling van de zakjes. Geïnteresseerden haalden een zakje op in een van de provinciale bezoekerscentra of bestelden online.

www.west-vlaanderen.be/bijen

Avontuur in de provinciedomeinen

Een hoog touwenparcours afleggen, klauteren in een speleobox, kajakken of geocaching? Het kon allemaal tijdens de eerste 'Week van de provinciedomeinen'. Van 10 tot en met 17 april organiseerden de Vlaamse provinciebesturen samen 81 activiteiten in hun 53 publieke recreatie- en groendomeinen.

In West-Vlaanderen waren er 24 activiteiten in provinciedomeinen De Gavers (Harelbeke), De Baliekouter (Wakken), De Palingbeek (Ieper), Lippensgoed-Bulskampveld (Beernem), Zwin Natuur Park (Knokke-Heist), in bezoekerscentrum Duinpanne (De Panne) en aan de groene assen De Stroroute (Roeselare-Zonnebeke) en de Vrijbosroute (Kortemark-Ieper).

Anderhalf miljoen bezoekers

De 24 West-Vlaamse provinciedomeinen bieden rust, natuur en ontspanning. De groene assen zijn een aangename biotoop voor fietsers en wandelaars op het platteland. Jaarlijks ontvangen de provinciedomeinen ruim 1,5 miljoen bezoekers.

Provinciedomein De Gavers is het populairst. Per dag komen er gemiddeld 2.157 personen langs. Op topdagen in de zomer stijgt dat cijfer tot 7.500. Per jaar ontvangt De Gavers 790.000 bezoekers.

www.weekvandeprovinciedomeinen.be

Jaar van ridders en jonkvrouwen

Meer dan honderd kastelen en abdijen maken van het Brugse Ommeland een decor dat doet dromen van jonkvrouwen en ridders. Een sterke toeristische troef, die provinciebedrijf Westtoer volop uitspeelde.

Van maart tot eind november vonden ruim honderd evenementen plaats in kastelen, kasteelparken, abdijen en abdijtuinen. Tal van locaties openden uitzonderlijk de deuren. Pop-upinitiatieven maakten unieke ervaringen mogelijk. Zo ook Chef Chateau in het openingsweekend: exclusief tafelen bij topchef Stijn Vandermeersch in twee kastelen en een abdij.

Jong en oud, sportievelingen en genietters: iedereen vond zijn gading in het gevarieerde aanbod. Een vintage tour met een Fiat 500 of een Vespa langs de kastelen en abdijen, yoga in een kasteelpark of abdijtuin, een picknick of een van de vijf nieuwe knooppuntenroutes bijvoorbeeld. In totaal kwamen meer dan 40.000 bezoekers op de evenementen af, ondanks de kleinschalige locaties.

www.brugseommeland.be

Toekomstideeën voor militaire basis

De Militaire Basis van Koksijde: een site van 494 hectare vol mogelijkheden voor de regio. Bewoners uit de buurt en verschillende partners werden uitgenodigd hun ideeën voor de toekomstige invulling te delen. Tijdens drie infomarkten lichtte de Provincie de voorlopige denkpistes toe. Samen met een tentoonstelling in het gemeentehuis en een gedocumenteerde fietsroute om de omgeving te leren kennen, gaven die infomomenten de nodige inspiratie.

Een zee van mogelijkheden

Al in 2015 onderzocht de Provincie de mogelijke toekomstige invullingen van de site en de directe omgeving. De militaire activiteiten en luchthavengebonden bedrijvigheid, zoals dronetechnologie, zouden centraal in het gebied geconcentreerd kunnen worden. De aanwezige vlieginfrastructuur inspireert voor de uitbouw van een recreatieve luchthaven, met een vliegtuigparking, clubhuis, verblijfsaccommodatie en eventueel een luchtvaartmuseum.

Verder is er ruimte voor heel wat gemeenschapsvoorzieningen. Denk maar aan een stelplaats voor de technische diensten, jeugdvoorzieningen, een muziekacademie, containerpark, landbouwopportunities, natuur en water, trage wegen en fietsverbindingen en betaalbaar wonen.

Ten vroegste in 2020

In 2018 worden alle suggesties en opmerkingen uit de participatieperiode gebundeld. Die nota vormt de basis voor het Provinciaal Ruimtelijk Uitvoeringsplan (PRUP). Dat krijgt tegen juni 2019 een definitieve vorm. De eerste realisaties op de Militaire Basis worden ten vroegste verwacht in 2020.

www.west-vlaanderen.be/militairebasiskoksijde

Samen richting waterstofeconomie

Waterstof: een nieuwe en duurzame technologie. POM West-Vlaanderen wil die snel en concreet toegankelijk maken voor West-Vlaamse ondernemingen, kennisinstellingen, steden en gemeenten. Daartoe ondertekende de Provincie een 'memorandum of understanding'. Dat is een samenwerkingsovereenkomst met de Europese Fuel Cells and Hydrogen Joint Undertaking (FCH-JU).

Economische opportuniteiten

Waterstof is een milieuvriendelijke energiebron. Met behulp van hernieuwbare energie, bijvoorbeeld wind of zon, wordt ze opgewekt uit water. Waterstof drijft voertuigen met een brandstofcel aan, zonder enige uitstoot. Daarnaast maakt het grootschalige opslag van hernieuwbare energie mogelijk.

Het hoofddoel van de samenwerking met de FCH-JU is het detecteren van toepassingsmogelijkheden voor waterstof in de lokale economie. Zo zou waterstof in de West-Vlaamse havens opgewekt kunnen worden uit de energie van windturbines op zee of uit grootschalige zonnedaken op bedrijventerreinen. De waterstof kan bussen en treinen aandrijven, het wagenpark van gemeentes en intercommunales of heftrucks bij bedrijven. Uiteraard zijn ook personenwagens een optie.

www.pomwvl.be

Boo(s)t voor de binnenvaart

De Provincie investeert fors in de verdere uitbouw van de binnenvaart. Die biedt een duurzaam alternatief voor de ontsluiting naar de West-Vlaamse industrie. Ongeveer 10 miljoen euro gaat enerzijds naar de uitbreiding en renovatie van de River Terminal Wielsbeke. Anderzijds wordt er een nieuwe binnenvaartterminal aangelegd op het kanaal Roeselare-Leie, de River Terminal Roeselare. Die moet het groeiend vervoer van bulk en paletten via water opvangen.

River Terminal Wielsbeke

POM West-Vlaanderen is sinds 2014 concessiehouder van de River Terminal Wielsbeke. De overslagcijfers zijn erg positief. Er is op korte termijn nood aan een uitbreiding. Die komt er met een verlenging van de huidige kaaiwand, goed voor een extra 85 meter. Zo kunnen er in de toekomst drie schepen gelijktijdig laden en lossen.

Ondertussen is in Wielsbeke ook een project gestart met verladers. Die maken het mogelijk diepvriescontainers via de binnenvaart te vervoeren. De bedrijven Agristo en Crop's maken er al gebruik van.

www.pomwvl.be

De Filipijnen als duurzame landbouwpartner

De klimaatverandering is een wereldwijde bedreiging die vraagt om een grootschalige aanpak. West-Vlaanderen onderneemt actie in de eigen regio, maar strekt ook de hand naar de Filipijnen. Duurzame landbouw kan de verdere klimaatverandering afremmen en misschien zelfs voorkomen.

Partnerplatformen

Niet de productie is in de Filipijnen het grootste probleem. Er worden dringend oplossingen gezocht voor bescherming tegen ecologische of economische rampen, de afzet van duurzame producten en de perceptie op landbouw. Vele Filipijnen zien landbouw niet echt als een beroep.

Er worden daarom twee platformen geïnstalleerd met een vergelijkbare structuur. Een in België en een in de Filipijnen. De verschillende niveaus van betrokkenheid gaan binnen die structuur opbouwende dialogen aan. Via ondernemerschap in duurzame landbouw kunnen we de klimaatverandering omkeren.

Net zoals de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) wereldwijd de agenda vullen tot 2030 is dit een engagement op lange termijn. Het vertaalt zich in kortere engagementen (driejarenprogramma's) en jaarplannen.

www.west-vlaanderen.be/wereldhuis

Eerste lichter afgestudeerden aan ‘Teaching Hotel’

In het ‘Teaching Hotel’ zwaaide een eerste groep afgestudeerden af. Met het praktijkgerichte specialisatiejaar stapte Hotel- en Toerismeschool Spermalie in Brugge mee in de evolutie richting duaal leren. Daarbij wordt het onderwijs beter afgestemd op de werkvloer door praktijkervaring bij bedrijven.

Op 1 september 2016 startte Spermalie een pilootproject onder de naam ‘Teaching Hotel’. De leerlingen van het 7de specialisatiejaar Hotelonthaal steken tijdens hun studies de handen uit de mouwen in een aantal geselecteerde Brugse hotels.

Meer dan parttime op de werkvloer

Tijdens hun specialisatiejaar brachten de afgestudeerde leerlingen minstens 60 % van hun tijd door op de werkvloer. Naast expertise en praktijkervaring ontwikkelden ze een werkethiek die hun kansen op de arbeidsmarkt verhoogt.

Na een positieve evaluatie van het pilootproject wordt de opleiding verdergezet. Naast de Provincie steunen VDAB, Syntra en wesen research & strategy het project. Xavier Vanneste, CEO van Brouwerij De Halve Maan, is peter van de afstudeerrichting.

www.west-vlaanderen.be/onderwijs

Eenarmige Sawyer unicum in Benelux

Maak kennis met Sawyer: de nieuwe telg in de West-Vlaamse cobotfamilie. Collaboratieve robots – kortweg cobots – werken samen met productieoperatoren. De eenarmige Sawyer kan aan de slag in typische (eerder nauwe) productieruimtes en in verscheidene opstellingen van productiecellen. Hij is een unicum in de Benelux.

Pionierswerk in Kortrijk

Sawyer is de nieuwste innovatie van het Smart & Digital Factory labo in Kortrijk. Sirris, sinds 1949 het collectief centrum van de Belgische technologische industrie, sloeg in 2015 de handen in elkaar met POM West-Vlaanderen. Samen bouwden ze het labo om onderzoek te doen naar cobots. Bedrijven doen er haalbaarheidstests en er worden nieuwe collaboratieve robots ontwikkeld.

Sawyer kan onder meer machines beladen, printplaten testen en assemblagehandelingen uitvoeren. Binnen de Benelux is Sirris de eerste die met deze cobot een alternatief biedt voor taken die moeilijk te automatiseren waren met klassieke industriële robots.

www.pomwvl.be

‘Technoboost’, een stimulans voor het technisch onderwijs

Er is een nijpend tekort aan leerlingen in het technisch onderwijs en technisch geschoold personeel in bedrijven: hoog tijd voor een ‘Technoboost’ dus. Vooral binnen de elektriciteit en mechanica is er een grote leemte. Amper 8,4 % van alle leerlingen in het secundair onderwijs kiezen die studierichting. Na het afstuderen gaat een groot aantal van hen toch in een andere sector aan de slag.

Een unieke samenwerking

Om dat probleem aan te pakken, slaan verschillende sectororganisaties, samen met de Provincie en het Regionaal Technologisch Centrum (RTC) de handen in elkaar. Concreet gaat het om de sectoren metaal (TOFAM), chemie – kunststoffen & life sciences (COVALENT), textiel & flexibele materialen (COBOT) en elektriciteit (VOLTA).

Onder de noemer ‘Technoboost’ zetten ze gezamenlijke acties op. Ze willen vooral het studiegebied mechanica-elektriciteit in de kijker zetten. Zowel de instroom in het technisch en beroepsonderwijs als de kwalitatieve uitstroom naar de sectoren zelf moeten hierdoor verhogen.

www.technoboost.be

Plattelandsprojecten versterken West-Vlaanderen

Projecten op het platteland krijgen ruim 1,2 miljoen euro subsidies. Die komen enerzijds van Leader, een Europees initiatief, en anderzijds – meer dan 800.000 euro voor 8 projecten – van het Programma voor Plattelandsontwikkeling (PDPO). Leader wil de leefbaarheid op het platteland verbeteren door lokale initiatieven te ondersteunen. In onze provincie zijn er twee leadergebieden: de Westhoek en Midden-West-Vlaanderen. Beide gebieden konden opnieuw diverse subsidies – een combinatie van Europese, Vlaamse en provinciale steun – verzilveren.

De Westhoek

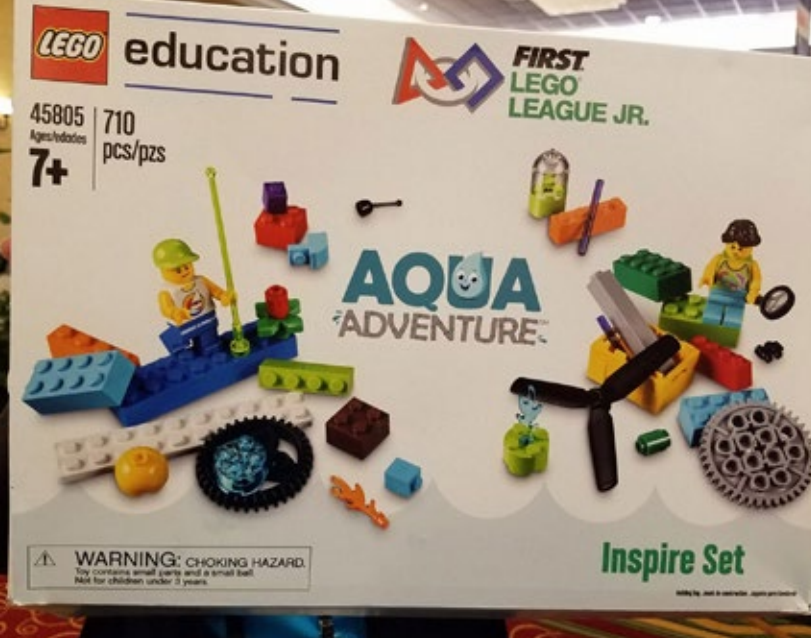
Vzw Door ons Volk, Voor ons Volk kreeg begin juni een subsidie voor het project 'Fietsbieb' en voor het ontwikkelen van een vlaszaadrecuperatiesysteem op een oogstmachine. Het ging telkens om 10.000 euro. Eind december kwamen er nog eens vier projecten bij. Vzw De Lovie en het OCMW Diksmuide kregen 73.000 euro voor het verhogen van tewerkstellingskansen voor personen die moeilijk geactiveerd geraken. Vzw Metgezel werd ondersteund met 55.000 euro voor vrijetijdsactiviteiten en leer- en beleefmidweken voor volwassenen met een beperking. Het project 'Tope WROETen in de Westhoek' kreeg bijna 90.000 euro voor de ondersteuning van familiale varkensbedrijven. En er was 70.000 euro voor het project 'Westhoek, een aantrekkelijke plek om te werken' van Unizo.

Midden-West-Vlaanderen

Begin december kregen vier projecten steun binnen Leader Midden-West-Vlaanderen. Er was 30.000 euro voor de vzw Beweging Midden en Zuid-West-Vlaanderen voor hun 'Fietsbieb'. Het CAW kreeg bijna 80.000 euro voor '(T)huis op het platteland: de boer op met preventieve tools'. Voor stad Tielt was er 15.000 euro voor de fietsontdekkingstocht 'Amusant platteland'. Frederik Devos kreeg 5.000 euro ter ondersteuning van zijn onderzoek naar bederving bij het bewaren van pompoenen.

www.west-vlaanderen.be/leader

www.west-vlaanderen.be/plattelandsbeleid

Subsidies voor innovatief onderwijs

Acht innovatieve onderwijsprojecten in West-Vlaanderen krijgen steun van de Provincie. Voor vijf projecten is dat 20.000 euro: 'Iedereen STEMgezind' van Basisschool Sint-Lodewijk (Deertlijk), 'ToTAALzorg' van CVO Miras (Kortrijk), 'STEM ICT' van Vives Tielt en VBS Sint-Jozef Lombardsijde, 'Allen voor STEM, STEM voor allen' van Katholieke Basisscholen regio Poperinge en 'Junior First Lego League' van VIVES Kortrijk. Het Don Bascocollege (Kortrijk) krijgt 15.000 euro voor 'Bedrijfsgestuurd wetenschapsonderwijs'. Er is nog 13.000 euro voor het STEM-robotkamp van VTI Torhout en 6.100 euro voor 'De MAAKvakantie van HOWEST Kortrijk.

www.west-vlaanderen.be/onderwijs

Bijna miljoen euro voor lokale klimaatprojecten

Een klimaatneutraal West-Vlaanderen: daar gaat de Provincie voor. Om die ambitie kracht bij te zetten, deelt ze 971.251 euro uit voor lokale klimaatprojecten gericht op het reduceren van de CO₂-uitstoot. Elf infrastructuurprojecten krijgen bijdrages van 10.000 tot 100.000 euro en tot 80 % van de kosten. De gesteunde projecten helpen 790,99 ton CO₂ per jaar besparen.

Op 26 juni organiseerde de Provincie, de West-Vlaamse Intercommunale (WVI), Leiedal, Eandis en Infrac een klimaat event, waar enkele gemeentes in de bloemetjes werden gezet voor hun klimaatinspanningen.

www.west-vlaanderen.be/klimaat

Steun voor G-sport

In juni kende de deputatie 50.000 euro steun toe aan 64 gehandicaptensportinitiatieven. De sportverenigingen krijgen de subsidies voor de organisatie van hun G-sportaanbod, de aankoop van aangepast sportmateriaal, hun communicatie, de organisatie van vormingsactiviteiten en de tewerkstelling van gekwalificeerde sportbegeleiders. Daarmee wil de Provincie de bovenlokale sportieve werking voor personen met een handicap ondersteunen en verder stimuleren.

West-Vlaming is wereldburger

Sinds 1971 ondersteunt het provinciebestuur projecten in het Zuiden. Ook in 2017 maakte ze middelen vrij, onder meer voor gemeentes die een uitwisselingsproject opzetten met een niet-Europees land dat ontwikkelingshulp krijgt. De subsidies gingen naar het project 'Wevelgem, de fiets en het Zuiden', het uitbouwen van een duurzame stedenband tussen de Afrikaanse gemeente Pèrèrè en Anzegem, en naar stad Brugge die een thematisch georiënteerd partnerschap uitbouwt met cacao en fairtrade als invalshoeken.

www.west-vlaanderen.be/wereldhuis

Grootste investering ooit in toerisme

Voor de tweede ronde van 'Logies van de Toekomst' maakte de Provincie 500.000 euro vrij. Daarmee trekt het de lijn door van 2016, toen de hervorming van het provinciaal reglement 'Toeristische impulsen in West-Vlaanderen' het lokaal toerisme meer dan ooit financieel ondersteunde.

Private initiatieven

Voor het eerst kwamen private ondernemers in aanmerking voor infrastructuursubsidies. De West-Vlaamse logiessector moet inzetten op innovatie en diversificatie. Ook private initiatieven die innovatie en beleving aanbieden, passen in dat kader.

32 projecten die een meerwaarde bieden op vlak van beleving, familievriendelijkheid, duurzaamheid, zorgtoerisme, kwaliteitsvol kamperen en/of de realisatie van nieuwe, originele logiesvormen krijgen een premie.

Met de camper naar Torhout

Een van die vernieuwende projecten is de aanleg van een kampeerautoterrein in Torhout. Dat terrein voor acht campers wordt aangelegd door de stad op de parking van het kasteel Wijnendale.

De realisatie is voorzien voor mei 2018. De Provincie draagt 60.000 euro bij, net als Torhout zelf.

Naast de kampeerautoplaatsen komen er een sani-station, stroomzuil, loospunt voor grijs water en de chemische toiletten, een watertappunt en gescheiden afvalcontainers voor papier en karton, PMD, glas en restafval.

Torhout is niet de enige die steun krijgt voor een kampeerauto-initiatief. Twaalf projecten krijgen via het vernieuwde provinciale reglement subsidies. Ook aan de Kust, in de Westhoek, in de Leiestreek en elders in het Brugse Ommeland nemen gemeentebesturen initiatief om tegemoet te komen aan de stijgende vraag naar overnachtingsplaatsen voor kampeerauto's in een groene omgeving.

www.west-vlaanderen.be/toeristische-impulsen

Bijdrage aan 20 projecten in het Zuiden

De Provincie maakte 1,6 miljoen euro vrij voor de ondersteuning van 20 initiatieven in het Zuiden. Dat is 1 % van het provinciebudget. De gesteunde projecten krijgen in West-Vlaanderen een draagvlak en een gezicht, onder de vlag van de 'Word Wereldburger'-campagne.

Zestien projecten in Afrika (Burkina Faso, Congo Democratische Republiek, Ethiopië, Kameroen, Kenia, Mali, Rwanda, Senegal, Somalië en Tanzania) en 4 projecten in Amerika (Brazilië en Bolivia) krijgen steun. Het gaat onder andere over het bouwen en renoveren van scholen, investeringen in landbouwmateriaal en het voorzien van veilig drinkwater.

Noodhulp

Naast het ondersteunen van ontwikkelingsprojecten in het Zuiden, heeft West-Vlaanderen een rijke traditie met noodhulp. In februari was er 12.500 euro voor Tearfund. Die organisatie helpt oorlogsvluchtelingen in Syrië. Daarnaast ging er financiële steun naar de hulpverlening voor diverse rampen.

www.west-vlaanderen.be/wereldhuis

Steun bij internationale rampen

De tropische storm Selma in El Salvador en het geweld tegen moslimminderheden in Bangladesh. Twee uiteenlopende noodsituaties waarvoor de Provincie mee in de bres springt en budget vrijmaakt.

Vernielde oogst

In oktober raasde tropische storm Selma door El Salvador. Vooral de lagergelegen regio Salinas del Potrero werd zwaar getroffen. Hele oogsten werden vernield, waardoor een voedseltekort dreigt.

West-Vlaanderen schenkt bijna 4.000 euro aan de organisatie El Camino del Corazon vzw. Zij gebruiken het geld om de 50 zwaarst getroffen families te voorzien van zaigoed. Zo kan de gemiste oogst nog deels goedgemaakt worden. Ondertussen onderzoekt de vzw hoe de landbouw zich beter kan beschermen tegen stormen.

Rohingya's op de vlucht

Met 10.000 euro voor het Rode Kruis Vlaanderen Internationaal ondersteunt de Provincie het brengen van hulpgoederen tot bij de Rohingya-vluchtelingen. Moslimminderheden sloegen op de vlucht voor het geweld in Myanmar. De meeste trokken naar Bangladesh, dat de vraag naar opvang niet langer aankan. De nieuwe vluchtelingen verblijven in geïmproviseerde kampen, die veilig noch hygiënisch zijn.

Succesvol openingsjaar voor Zwin Natuur Park

Na het eerste jaar Zwin Natuur Park klokt de Provincie medio 2017 af op 135.000 bezoekers. Zowel individuele bezoekers, toeristen of families met kinderen, als groepen en scholen, vinden hun weg naar het nieuwe park.

Awardmagneet

Na de 'Prijs Wivina Demeester voor Excellent Bouwheerschap 2016' werd het vernieuwde Zwin nogmaals bekroond. In mei kreeg het de publieksprijs voor stadplanning en werd het eervol tweede als meest duurzame overheidsopdracht tijdens de Publica Awards.

De reeks postzegels die bpost liet maken naar aanleiding van de opening kreeg de 'Grote Prijs Ambassadeur' van Bephila, de organisatie ter promotie van de filatelie. De zegels tonen typerende vogels en planten van het Zwin Natuur Park.

Nieuw educatief aanbod

Naast het park is ook het educatief aanbod hervormd. Er zijn modules op maat van de derde kleuterklas en de verschillende graden in het basis- en secundair onderwijs. Leerkrachten kunnen twee namiddagen per jaar 'Op de koffie voor leraren' om het educatief aanbod te leren kennen.

Het Natuur Educatief Centrum is speciaal ontworpen voor het ontvangen en begeleiden van schoolgroepen. Er is een vertel-, timmer-, labo- en kookklas in het Educatief Centrum. Begeleide wandelingen met een Zwingids, inclusief interactieve tentoonstelling, zijn het hele jaar door mogelijk.

Natuur en cultuur in ontmoeting

Het nieuwe Zwin Natuur Park heeft oog voor cultuur. Zo liep er van april tot juni de tentoonstelling 'Paul Geerts, reisimpressies'. De stripauteur die de Suske en Wiske-fakkels overnam als opvolger van Willy Vandersteen begon na zijn pensioen fervent te reizen. In vijftig werken bracht hij zijn reizen, van IJsland tot Patagonië en het zuiden van Chili, in beeld naar foto's en schetsen die hij ter plaatse maakte.

www.zwin.be

Ravotten en picknicken in avontuurlijk speelbos

Uitgerekend op de nationale buitenspeeldag is het speelbos geopend in provinciedomein Wallemote-Wolvenhof in Izegem. Het is een avontuurlijke speelzone van 4,5 hectare. Met een uitkijktoren, hangbrug, avonturenparcours, amfitheater, wilgenhutten en een kabelbaan zijn er heel wat klim- en klautermogelijkheden. Terug op krachten komen, doe je met een gezellige picknick.

Provinciedomein heringericht

De realisatie van het speelbos is het sluitstuk van de totaalaanpak van het provinciedomein Wallemote-Wolvenhof. Het provinciedomein is 23 hectare groot en het jongste in West-Vlaanderen. In 2009 startte een gefaseerde herinrichting van het domein.

De twee kasteeldomeinen zijn samengevoegd, mits de nodige aanpassingen. Zo is in 2016 al het speelplein naast het kasteel Wallemote vernieuwd. De totaalprijs bedraagt bijna 1 miljoen euro. In het speelbos investeert de Provincie ruim 125.000 euro.

www.west-vlaanderen.be/domeinen

Nieuw bezoekerscentrum onder de Kemmelberg

De voormalige pastoriewoning aan de voet van provinciedomein De Kemmelberg is volledig vernieuwd en uitgebreid tot het nieuwe bezoekerscentrum Het Heuvelland. Het bezoekerscentrum, dat ook toeristisch kantoor en tijdelijke tentoonstellingsruimte is, wordt het instappunt voor toeristen en bewoners van de streek.

Op maat van kinderen

Het Heuvelland heeft oog voor gezinnen met kinderen. Er worden op een toegankelijke manier verhalen verteld over WOI, de Geuzen en de Kelten. De avonturen spelen zich af in Heuvelland, Reningelst, Kemmel en Mesen. Gezinnen kunnen ook kiezen voor een speurtocht of een gezellige maaltijd op een verborgen picknickplekje om zo Heuvelland te verkennen.

Er is ruim 1,9 miljoen euro geïnvesteerd in de realisatie van het bezoekerscentrum en de omgeving. De Provincie subsidieert 150.000 euro en draagt jaarlijks 50.000 euro bij in de werkingskosten. Er komt ook 200.000 euro van het Europees subsidiëringsprogramma Leader en 47.000 van Interreg. Toerisme Vlaanderen draagt 760.000 euro bij en betaalt de tijdelijke thematentoonstellingen.

www.toerismeheuvelland.be

Kindvriendelijk van kust tot hinterland

De fietsroute 'Met Jaek en Nink op avontuur langs de IJzer' verbindt Nieuwpoort en Diksmuide. De route tussen is 47 kilometer lang. Zeshoekige bordjes met de figuurtjes Jaek en Nink wijzen de weg. Opsplitsen in twee aparte lussen van 29 en 21 kilometer is mogelijk, de ene vanuit Nieuwpoort, de andere vertrekkend in Diksmuide. Wie er een boottochtje wil aan vast breien, kan de fiets meenemen op de IJzerstar. Het is de 6de kindvriendelijke K(a)D(ee)-route van provinciebedrijf Westtoer.

www.westhoekkd.be

Ruiter- en menroute vernieuwd

In juni zijn de HIPPO.WAR-ruiterroute – voorheen cross-country-ruiterroute – en de Bouvelo-menroute officieel geopend. De routes dateren van 2001. Het zijn de eerste bestaande routes die door provinciebedrijf Westtoer aangepakt zijn met nieuwe wegwijzers, een nieuw startbord, een nieuwe digitale brochure én een nieuwe naam.

De routes starten aan Sport Vlaanderen Waregem, naast de Hippodroom, en voeren paard en ruiter langs het gevarieerd landschap tussen Waregem, Oudenaarde en Anzegem.

De heropening kadert in het programma van 170 jaar Waregem Koerse, net als die van het bezoekerscentrum HIPPO.WAR op de Hippodroom. Er lopen twee permanente tentoonstellingen in het bezoekerscentrum: over de rol van de paarden tijdens WOI en de rol van de Amerikanen.

www.westtoer.be

Ontdekkingstocht langs oude schepen

De erfgoedwandeling Zeebrugge is in april officieel ingehuldigd. Ze start aan Seafront, het Maritiem Themapark, en is 6 km lang. De route neemt wandelaars mee langs een Russische Foxtrot onderzeeër, lichtschip de West-Hinder en de gerestaureerde garnaalkotter Virtus. Vanaf het visserskruis is er een prachtig zicht op de haven en op de vloot van de Belgische Zeemacht. Via de ABC-cruiseterminal en de Zweedse kaai voert de route door het Sint-Donaaspark richting het Admiraal Keyesplein. Een bezoek aan een van de authentieke cafés in de oude vissershaven is de perfecte afsluiter. De route is bewegwijzerd met 130 klinknagels waarop een containerkraan afgebeeld is.

www.westtoer.be

Van Bisschoppelijk College tot jachthaven

Ontdek de rijke geschiedenis van Veurne, een van de belangrijkste monumentensteden van de Westhoek, langs de stadswandelroute. De tocht van 4,6 kilometer start op de Grote Markt, aan het Staden Landshuis, en gaat langs gezellige straten, steegjes en pleinen naar het historisch centrum. Ze voert langs de Sint-Niklaaskerk, het Spaans Paviljoen, het Belfort, het Bisschoppelijk College, de Oude Vleeshalle, stadspark Sint-Walburga, het Vaubanpark en de Jachthaven. De stadswandelroute is bewegwijzerd met meer dan 120 klinknagels in de grond, met een silhouet van de markt van Veurne op gegraveerd.

www.westtoer.be

Mountainbike langs de zeehaven van Brugge

De Brugse Zeehavenroute is het sluitstuk van negen mountainbikeparcours aan de kust. De totale lengte bedraagt 56,5 kilometer, opgesplitst in twee lussen. De groene lus van 39,5 kilometer laat mountainbikers kennismaken met de polders en dreven ten oosten en noorden van Brugge.

De 27 kilometer van de groene lus volgt zuidwaarts de paadjes langs het afleidingskanaal van de Leie en het Leopoldskanaal. Er worden nog enkele ontbrekende zones aangelegd in De Haan, Oostduinkerke en Oostende Luchthaven om tot een aaneensluitend mountainbikegebied te komen van De Panne tot Knokke-Heist. Het kustmountainbikenetwerk is een initiatief van de Provincie en Sport Vlaanderen.

www.west-vlaanderen.be/webshop

Spraakgestuurde skeelerapp wijst de weg

Tien West-Vlaamse skeelerroutes, getest op toegankelijkheid, zijn gebundeld in een papieren brochure. Maar de 'Skeelergids West-Vlaanderen' kan ook gewoon op je smartphone staan. De Provincie stelde, samen met de vzw Vlaamse Rollerbond en de vzw Zwaantjes Rollerclub Zandvoorde, de 'West-Vlaamse Skeelerapp' voor in Oostende. De auditieve app voor verschillende types smartphones en tablets werkt spraakgestuurd en wijst gebruikers eenvoudig de weg. De brochure (5 euro) bestel je online, in het Provinciaal Informatiecentrum Tolhuis in Brugge of via 0800 20 021.

www.west-vlaanderen.be/webshop

Fietsen langs de oude spoorlijn

De Trimaarzate, een van de acht groene assen van de Provincie West-Vlaanderen, is feestelijk heropend met een gratis fietszoektocht in Sint-Denijs. Zo ontdekten bezoekers zelf hoe de vernieuwde Trimaarzate eruit ziet en maakten ze bovendien kans op een fietstas gevuld met streekproducten. Op het, eveneens vernieuwde, Stationsplein konden ze de geschiedenis beleven en genieten van een drankje, kermis en koers. De groene as maakt deel uit van de oude spoorlijn 85 Leupegem-Avelgem-Herseaux. De Trimaarzate is 8,5 kilometer lang. Ze start aan de Kouterlosstraat in Avelgem en sluit aan op het Guldensporenpad.

www.stadlandschapleieenschelde.be

180 bordjes voor trage wegen

In het kader van de heropwaardering van trage wegen liet de Provincie 180 bordjes maken. Die duiden voetwegels, veldwegen of doorsteekjes zonder doorgaand gemotoriseerd verkeer aan als trage wegen. Het Stadlandschap Leie en Schelde bood Zuid-West-Vlaamse gemeentes de kans om trage wegenbordjes te bestellen. Anzegem, Avelgem, Harelbeke, Zwevegem en Waregem gingen op dat aanbod in. In totaal krijgen 64 trage wegen een bordje.

www.stadlandschapleieenschelde.be

De Nachtegaal breidt groepsaangebod uit

Groepen hebben meer keuze voor activiteiten in het provinciaal bezoekerscentrum De Nachtegaal (tegenwoordig provinciaal bezoekerscentrum Duinpanne) in De Panne. Het aanbod breidde er in 2017 gevoelig uit. De Nachtegaal organiseert een tiental activiteiten in en rond het domein. Enkele zijn specifiek gericht naar jonge kinderen.

Sportief en speels

Groepen die een activiteit van het bezoekerscentrum reserveren, kunnen die combineren met activiteiten in de omgeving. Van speelse ontdekking met handpoppen, een speurtocht voor de jongsten naar kriebelbeestjes in het bos en in de duinen tot een uitgebreide themawandeling in de mooie omgeving voor oudere kinderen. Van tochten in de Oosthoekduinen en workshops 'kruien' tot een dagarrangement met broodjeslunch en verwenmoment. Aanvullend valt er van alles te beleven in de ruime omgeving: tal van wandelingen, maar ook een hoogteparcours, klimmuur en zelfs een citygame.

www.west-vlaanderen.be/duinpanne

De bijzondere geschiedenis van de Oudlandpolder

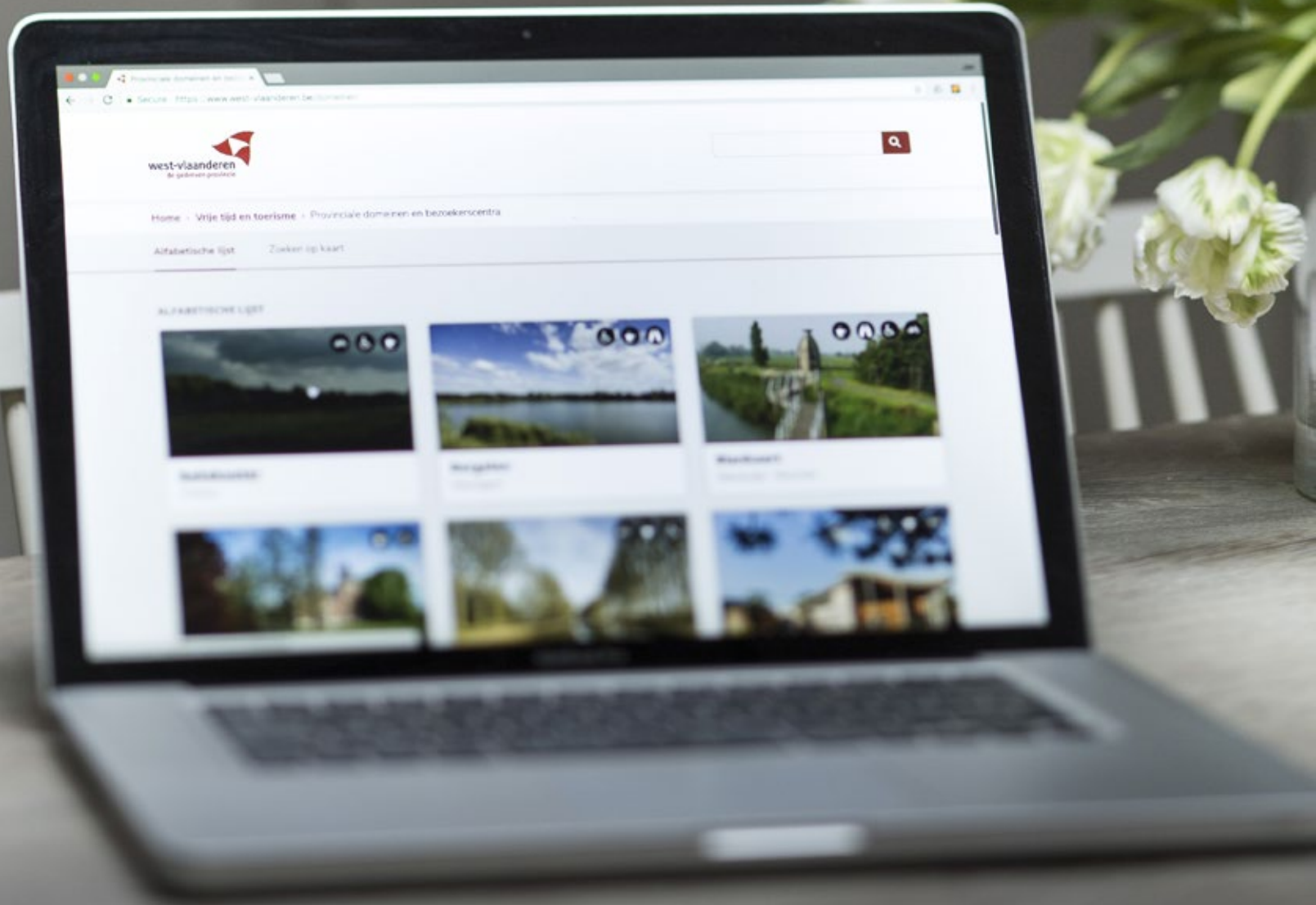
Doorspekt met leuke anekdotes, typische poldertaal en beelden van vroeger en nu vertelt de nieuwe publicatie 'De Oudlandpolder: een bijzonder boerenverhaal' de geschiedenis van de landbouw in de regio Blankenberge, Zuienkerke en De Haan. Het boek van 190 bladzijden kost 15 euro en is te verkrijgen in het Provinciaal Informatiecentrum Tolhuis in Brugge en in de toeristische kantoren van Blankenberge, De Haan en Zuienkerke of online.

Fietsen langs landbouwvelden

Samen met de uitgave van het boek zijn vijftien infoborden over de lokale landbouw geplaatst langs het recreatief fietsnetwerk. De borden zijn gebundeld in twee fietslussen gebaseerd op de fietsknooppunten. Negen borden staan langs een lus van 42 kilometer. De overige zes infoborden illustreren een 32 kilometer lange lus. De routes zijn terug te vinden op een gratis fietskaart.

De routes werden op 25 juni alvast feestelijk ingefietst. Tijdens het gratis fietsevenement werd ook het boek voorgesteld. De Provincie coördineerde en maakt 42.000 euro vrij voor de verwezenlijking. De drie gemeentebesturen en de Landelijke Gilde dragen elk 4.250 euro bij.

www.west-vlaanderen.be/boerenverhaal

west-vlaanderen
de groeneprovincie

Home - Vrije tijd en toerisme - Provinciale domeinen en bezoekerscentra

Alfabetische lijst   Zoeken op kaart

ALFABETISCHE LIJST

Bezoekerscentra

Bezoekerscentra

Bezoekerscentra

Meer overzicht op nieuwe website

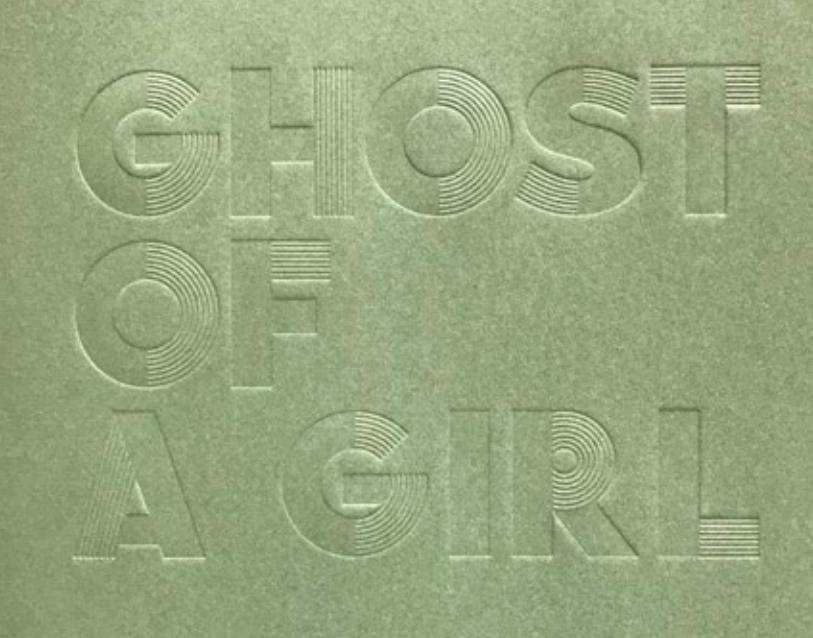
De website van de provincie kreeg in 2017 een make-over. De nieuwe look focust op gebruiksvriendelijkheid en efficiëntie. De nieuwe online beeltenis van de Provincie is strak en rustig, maar toch levendig. Door minder informatie op de webpagina's te zetten, vindt de surfer gemakkelijker zijn weg.

Voornameijk witte en grijze vlakken wisselen elkaar af op de website. Rode accenten maken het geheel speelser. Het gekozen kleurenschema helpt de blik naar de belangrijkste elementen sturen.

Met de nieuwe aanpak slonk het team dat teksten en beelden voor de website aanlevert: van meer dan zestig webredacteurs naar ongeveer vijftien. De hoofdredactie van de dienst Communicatie kan de webredacteurs zo beter ondersteunen en coachen.

www.west-vlaanderen.be

De nieuwe website van de Provincie oogt strak en rustig met het accent op gebruiksvriendelijkheid.

'Ghost of a Girl' in boek vervat

De visie achter het werk 'Ghost of a Girl' is vervat in een boek van 64 bladzijden, met foto's en uitleg. De Herentalse kunstenaar Heidi Voet maakte het werk voor de expo 'Private Tag' in provinciedomein Raversyde in 2016. Ze ging aan de slag met 15 mannequins van mannelijke soldaten in de bunkers van de Atlantikwall. Hun hoofddeksels verving Voet door blonde pruiken van menselijk haar. Elke haarstijl was gebaseerd op die van vrouwen in wiens leven gewapende conflicten de afgelopen jaren een grote impact hadden. Het werk is een aanklacht tegen het feit dat oorlog nog teveel bekeken wordt door een mannelijke bril. Het boek werd op 10 december 2017 voorgesteld in het provinciedomein met aansluitend een lezing over de rol van vrouwen in de oorlog.

www.west-vlaanderen.be/webshop

Muziekpatrimonium in de kerktoren

Zoals elk jaar draagt de uitgave van een beiaardbrochure bij tot de blijvende waardering van het muziekpatrimonium. Er zijn maar liefst zestien torenbeiaarden in West-Vlaanderen. Daarmee speelt de provincie een belangrijke rol in de beiaardkunst. De brochure geeft een overzicht van alle West-Vlaamse beiaardconcerten tijdens de zomer van 2017. Sinds 2010 worden ook de concerten van zeven Noord-Franse beiaarden aan de Beiaardbrochure toegevoegd.

Orgelbrochure bundelt concerten

Ook de orgelbrochure kreeg een vervolg in 2017. Op de voorstelling in Brugge bracht het Orlandusensemble onder leiding van Peter Ledaine muzikale intermezzo's, met orgelbegeleiding door Ignace Michiels. De orgelbrochure bundelt de vele orgelconcerten en -bespelingen van 2017. West-Vlaanderen heeft een rijk orgelpatrimonium. Met de brochure wil de Provincie de orgelbespelingen stimuleren en blijvend onder de aandacht brengen.

'This is not a Game' is een spel

Op Wereldvluchtelingendag stelden de Provincie West-Vlaanderen, het Vlaams Steunpunt voor Cultureel Erfgoed FARO en Vluchtelingenwerk Vlaanderen het bordspel 'This is not a Game' voor in ARhus in Roeselare. Leerlingen verplaatsen zich tijdens het spel in het verhaal van een vluchteling. Aan de hand van verhaalkaarten en doe-opdrachten ontdekken ze hoe veertien vluchtelingen, van de middeleeuwen tot nu, leefden. Zo krijgen ze inzicht in wat vluchten is en welke impact het heeft. 'This is not a Game' is ontwikkeld voor leerlingen van de derde graad van het basisonderwijs en alle graden van het secundair onderwijs.

www.west-vlaanderen.be/webshop

PTI breidt opleidingsaanbod uit

Op 1 september 2017 deed 'PTI-campus Wetenschap & Groen' zijn intrede. Het is de nieuwe naam van de Provinciale Tuinbouwschool. Die biedt ondertussen ook een richting ASO Wetenschappen aan. De voormalige naam dekte daardoor niet langer de lading. Binnen de nieuwe studierichting biedt de campus een uniek gedeelte rond baanbrekend wetenschappelijk onderzoek aan.

Twee nieuwe opleidingen

De Provincie introduceerde twee nieuwe opleidingen in het Provinciaal Technisch Instituut (PTI) in Kortrijk. Het gaat om een tweede leerjaar binnen de eerste graad Industriële Wetenschappen in de campus 'Techniek & Design'. In de campus 'Wetenschap & Groen' kwam er een eerste leerjaar van de tweede graad Wetenschappen. Daarmee wil het PTI een antwoord bieden op recente hervormingen van het secundair onderwijs. De derde graad TSO en tweede graad BSO binnen de opleiding textiel verdwijnen, net als de sterke doorstroomrichtingen elektriciteit-electronica en elektromechanica.

Met de twee nieuwe opleidingen verzekert het PTI de mogelijkheid voor sterke leerlingen om door te stromen naar een academische bachelor. Er zijn geen extra investeringen nodig. De opleidingen worden in het voorziene urenpakket en huidig personeelsbestand geïntegreerd.

Minister-president op bezoek

Bij de start van het schooljaar 2017-2018 ontving de school Vlaams minister-president Geert Bourgeois. Hij bekeek in de afdeling 'Ontwerp & Prototyping' enkele technieken en projecten. Daarna trok Bourgeois naar de campus 'Wetenschap & Groen', waar het bezoek inzoomde op het project aquacultuur. De school combineert de kweek van omegabaars met tomaten- en kreeftenteelt in een gesloten circuit.

www.pti.be

Zon aan de kust? Even de webcam checken!

Niet zeker van het weer aan de kust? Raadpleeg dan een van de tien webcams in de kustgemeentes. Aan de kust is er vaak meer zon dan in het binnenland. Provinciebedrijf Westtoer installeerde de webcams om de grotere kans op zon aan de Kust in de kijker te plaatsen. Op dekust.be vind je een specifiek en gedetailleerd weerbericht per kustgemeente.

Bestemming voor de vier seizoenen

Het installeren van de weerwebcams past binnen de visie van de kust als bestemming voor de vier seizoenen. Traditioneel zijn de verlengde weekends in het voorjaar (het paasweekend, het weekend van 1 mei, Hemelvaart en Pinksteren) belangrijke momenten voor het kusttoerisme.

Gedetailleerde info over het weer is voor vakantiegangers een extra motief om naar de kust te reizen. De kustweerberichten worden gerealiseerd in samenwerking met MDK (Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust). Ook op sociale media wordt het lokale weer meegedeeld met de hashtag [#hetweerzoalshetis](https://twitter.com/hetweerzoalshetis).

www.dekust.be

Bezoekje aan Atlantis in Zwevegem

Op 22 mei bracht de brandweerzone Fluvia, met behulp van vrijwillige duikers, een cabine van een brandweervan onder water in provinciedomein De Gavers in Harelbeke. Het wrak ligt 7 meter onder water, op 120 meter van de oever. De cabine wordt gebruikt voor brandweeroefeningen. Het onderwaterwrak is een gedroomde basis voor wieren en koralen, wat de biodiversiteit vergroot.

Transfo wordt ondergedompeld in Atlantis

Ondertussen is ook de duiktank op de Transfo-site in Zwevegem een attractie rijker. In februari opende de Provincie het nieuwe Atlantis-decor: een thematisch onderwatercircuit met onderwaterplatforms op verschillende dieptes voor trainingen. De Provincie maakte er 70.000 euro voor vrij.

Transfo opende in maart 2015 en kreeg al meer dan 10.000 bezoekers over de vloer. Duikverenigingen uit binnen- en buitenland bezoeken de duiktank fervent, vooral in de winter.

www.duiktank.be

Het gevaar van mestgassen onder de loep

West-Vlaamse landbouwers kunnen, mits een korte opleiding, gratis beschermmateriaal tegen mestgassen lenen. De gevaarlijke mestgassen komen vooral vrij tijdens het verpompen en mixen van mest. Ook bij het openen en betreden van een mestkelder of mestopslag lopen landbouwers veiligheidsrisico's. Er gebeuren nog steeds ongevallen, soms met dodelijke afloop.

Daarom opende de Provincie – samen met de West-Vlaamse brandweezerzones, Boerenbond en onderzoeks- en adviescentrum Inagro – uitleendepots in de brandweerposten van Diksmuide, Gistel, Ieper, Kortrijk, Tielt en Oostkamp. Landbouwers vinden er een persluchttoestel met longautomaat, masker en composietfles, een harnas en levenslijn, en een gasmeettoestel voor detectie van O₂, H₂S en explosiegevaar.

Gratis opleiding

Voor de landbouwers het beschermmateriaal ontlenen, krijgen ze twee uur opleiding. Die is gratis. Ze worden er gewezen op de concrete gevaren van mestgassen en leren hoe ze de beschermmaterialen precies moeten gebruiken. Aan het einde van de opleiding ontvangen de landbouwers een attest waarmee ze het nodige beschermmateriaal afhalen in de brandweerkazerne. In 2017 volgden 150 veehouders de opleiding.

Proeven van de voedingsindustrie

In Joblabo Voeding komen jongeren op een interactieve manier alles te weten over de voedingsindustrie. Het doe- en belevingscentrum is gevestigd in het Huis van de Voeding in Roeselare. Het Joblabo richt zich op scholen uit het basis- en secundair onderwijs: de werknemers van morgen.

17.000 jobs

De voedingsindustrie is een belangrijke motor van de West-Vlaamse economie, met een omzet van 9,1 miljard euro en 17.000 jobs. In 2016 telde de VDAB 1.270 vacatures in de voedingssector in West-Vlaanderen. De hoge tewerkstellingsgraad in de provincie maakt het voor voedingsbedrijven steeds moeilijker om hun vacatures in te vullen. Vooral operatoren en onderhoudstechnici zijn moeilijk te vinden.

POM West-Vlaanderen zet al jaren acties op om de instroom van werknemers naar de sector te versterken. Met het joblaboratorium wil het jongeren warm maken voor een job in de voedingsindustrie. Ze breiden er niet enkel hun kennis uit. Ze ontdekken ook hun eigen talenten aan de hand van interactieve games, quizvragen, scanbare infoborden, filmpjes, touchscreens en educatieve pakketten. Aan het einde van hun bezoek krijgen de leerlingen een competentierapport waaruit blijkt welke beroepen het best aansluiten bij hun talenten.

Gevederde gasten in het Zwin

Begin mei werden in het Zwin twee jongen gespot vanop de ooievaarstoren, toen ze even van onder de vleugels van de oudervogel kwamen. Elk jaar worden er schattige ooievaarsjongen geboren in het natuurreserveaat.

In 2017 werden er 15 ooievaarsnesten ingenomen. Verschillende koppels broedden er. Afgaand op het gedrag van de vogels werden meerdere ooievaars geboren, maar in de hoge nesten is geen inkijk mogelijk. In juni werden de 16 jongen van 2016 geringd.

Aziatische bezoeker

Daarnaast kwam er een bijzondere vogel uit Azië op bezoek. De langstaartklauwier is een nieuwe soort in België. Het was pas de vijfde keer dat de vogel in Europa gespot werd: eerder al op de Britse Eilanden, in Nederland, Zweden en Hongarije. Op 15 oktober werd de vogel geringd in het Zwin.

Tijdens hetzelfde weekend werden een goudhaantje, een vuurgoudhaantje en een draaihals geringd. Dat brengt het aantal vogelsoorten dat in België gezien is op 446.

Vogeltrekdagen

In het weekend van 30 september en 1 oktober stond de vogeltrek centraal. Naast een expo en lezingen waren er gezelschapsspelletjes en demonstraties. Op de dijk naast het kijkcentrum volgden bezoekers de vogeltrek live, met uitleg van een Zwingids.

Tijdens hun tocht naar het zuiden stoppen jaarlijks tienduizenden vogels in het Zwin. Ze rusten er uit, op weg naar hun overwinteringsgebieden rond de Middellandse Zee of diep in Afrika. De visarend, lepelaar, graspieper en bruine kiekendiep zijn gekende trektoeristen.

www.zwin.be

Lasershooten en commandoparcours op avonturensites

Openwaterzwemmen, paintball, sportklimmen, deathride, lasershooting, bumperballs en een commandoparcours: het kon allemaal tijdens de eerste editie van 'Je Wildste Dag' op zondag 23 april 2017. Vier avonturensites rond het Kanaal Bossuit-Kortrijk organiseerden korte avonturensessies.

Je kon terecht bij Avanco Adventure (Aalbeke), Blueberry Hill Adventure (Kortrijk), provinciedomein De Gavers (Harelbeke) en Transfo (Zwevegem). Verfrissing en ontspanning vond je op een van de vele terrasjes bij de avonturensites.

Avonturenlabel

De site Transfo en provinciedomein De Gavers zijn belangrijke hotspots langs het kanaal. Daarnaast zijn er watersportclubs, avonturensportlocaties en verblijfsadressen die avontuurarrangementen mogelijk maken.

Partners met het 'Je Wilde Westen'-label bieden het hele jaar door activiteiten met een kick, met of zonder verblijfsmogelijkheden. Als de mascotte 'Vlorre De Vleermuis' bij een activiteit komt piepen, is die geschikt voor kinderen (6-12 jaar).

www.jewildstewesten.be

Ladders beklimmen in de lucht

Hoe snel klim je op een stalen ladder op 60 meter hoogte? Op die vraag kregen waaghalzen een antwoord door de strijd aan te gaan op de sky-climber, de blikvanger van Transfo Outdoor.

De voormalige elektriciteitscentrale was voor de vijfde keer het decor voor avontuur. Er was onder meer een aquaparcours, lasershooting, boogschieten, slackline en speleo. De jongere avonturiers konden zich meten met hun circustalenten of op het springkasteel.

Hoogte en diepte

De sky-climber: dat zijn 4 stalen ladders vastgemaakt aan een truss constructie. Terwijl de hele constructie langzaam naar boven gaat, nemen de deelnemers het tegen elkaar op. Wie het snelst bovenaan de ladder is, wint.

Geen Transfo zonder duiken uiteraard. Elk uur konden tien deelnemers een initiatie duiken volgen in de duiktank op de site. De hele namiddag en avond was er doorlopend randanimatie. Foodtrucks en een bar zorgden voor de nodige energie.

www.duiktank.be

Antwerp, Grote Markt at Sint-Martinuskerk | Courtrai, Grand'place at Sint-Salvator | Courtrai, Grote Markt Square and St. Martin's Tower | Kortrijk, Grote Markt and St.-Amanden-Toren

Duitse fotokunst in oorlogstijd

Tijdens de zomer kreeg de fotografie uit WO1 een gezicht in provinciedomein Raversyde (Oostende). Duitse kunsthistorici, fotografen en architecten maakten in 1917 en 1918 ruim 10.000 opnames van Belgische bouwwerken, gedenktekens, interieurs en kunstwerken. In 1927 kocht de Belgische Staat de glasnegatieven aan. De expo 'Duitse negatieven 1917-1918' toonde de meest opvallende foto's.

Daarnaast waren een reeks metaalvondsten van de kuststreek uit 600 tot 1100 na Christus te zien tijdens de tentoonstelling 'Een vergeten tijd gedetecteerd'. Zij brengen het dagelijks leven uit de vroege Middeleeuwen in beeld.

Vaste waarden

Jaarlijkse klassiekers ontbraken uiteraard ook niet. Op 1 juli was er een gratis nocturne in 'ANNO 1465'. Het archeologisch museum en de huisjes van het vissersdorp Walraversijde waren doorlopend open van 18 tot 22 uur. Midden juli kwamen de Middeleeuwen terug tot leven. Rond de vissershuisen sloegen 120 re-enactors uit binnen- en buitenland hun tentenkampen op. Ze namen het tegen elkaar op in riddertoernooien en boogschutterswedstrijden, beoefenden ambachten en brachten verhalen, muziek en dans. Kinderen leerden aardewerk kneden, volgden een riddertraining, keken naar het poppentheater of speelden een interactief spel over draken.

Voor nachtuilen

'Wakker Raversijde' en de 'Nocturne Atlantikwall' kleurden augustus. Tijdens het avondbezoek aan de Atlantikwall wachtten artiesten de bezoekers op in en tussen de bunkers. Gidsen vertelden de geschiedenis van de site.

Natuurpunt gaf uitleg over nachtvlinders en vleermuizen.

Als afsluiter stonden in oktober met 'Nacht van de Duisternis' en het 'Halloween middeleeuws avondspel' nog twee activiteiten in het donker op de agenda. Tijdens 'Nacht van de Duisternis' ontdekten bezoekers onder meer de sfeer in een middeleeuwse bar in het vissersdorp.

www.raversyde.be

Op zoek naar de helm van de koning

Een dag op onderzoek in het provinciedomein Het Sterrebos in Rumbeke: daarvoor konden klassen van de derde graad lager zich inschrijven van maart tot oktober. Naast een bezoek aan de tentoonstelling 'Albert I en de Grote Oorlog' in het kasteel stond natuurexploratie in het provinciedomein op de agenda tijdens het dagvullend programma. De leerlingen gingen zelf actief aan de slag. Enerzijds tijdens de speurtocht 'De helm van de koning' in het kasteel, anderzijds tijdens 'Moord in de poel'. Het onderzoekdossier van de leerlingen hield de hielderde aan het einde van het spel de moord op.

www.westvlaamsehart.be

Braakballen pluizen tijdens '1000-soortendag'

Vogels, bloemen, paddenstoelen, bomen, zoogdieren, vissen... Ze werden op 17 en 18 juni allemaal geteld. Het doel: 1.000 soorten tellen op 24 uur tijd. Tijdens de '1000-soortendag' wordt nagegaan hoe het staat met de biodiversiteit in de regio rond Meulebeke en Pittem. Tellen kon overdag of 's nachts, voor jong of oud, tijdens een van de 16 wandelingen en fietstochten. Ondertussen was ook een bezoekje aan de expothek, even verpozen aan het kampvuur of deelnemen aan een sessie braakballen mogelijk.

www.westvlaamsehart.be/1000soortendag

Beestig ontbijt voor papa

Een recordaantal land- en tuinbouwbedrijven zette de deuren open voor gezinnen op vaderdag. Papa's werden er verwend met een lekker ontbijt en een blik achter de schermen. De hoeves ontvingen ruim 1.750 gasten, waaronder 450 papa's. Het was al de tiende editie van 'Beestig ontbijt op Vaderdag'. Een jubileumeditie dus, die niet zomaar voorbij ging. Elke hoeve bood een gratis duo-ticket aan en de gastheren en -vrouwen werden in de kijker gezet. In IJshoeve ten Hoochstede in Lendeledede kregen de winnaars van het duo-ticket ontbijt op bed.

www.onthaalopdeboerderij.be

In het hart van de heldenfabriek

Waar en hoe worden de veiligheidsdiensten getraind? Tijdens de 'Opencampusdag' in het Provinciaal Opleidingscentrum voor Veiligheidsdiensten (POV) in Zedelgem werd een tipje van de sluier gelicht. Er waren demonstraties van politie, brandweer en hulpverlening, onder meer met politiehonden. Bezoekers leerden er over de opleidingen, sporenonderzoek, rekrutering en aanwervingsprocedures. Daarnaast waren er rondleidingen in de vuurhal van de brandweerschool en in het simulatiehuis van de politieschool. De opbrengst ging naar de mug-heli.

www.campuspov.be

**Het publiek kijkt
enthousiast toe hoe de
ooievaarsjongen op
een deskundige manier
worden geringd.**

**Halloween in
provinciedomein
Bulskampveld: bibberen
en genieten.**

Het Natuurfestival stond opnieuw garant voor heel wat doe-activiteiten, optredens en avontuur.

In provinciedomein Raversyde lieten de bezoekers zich onderdompelen in de wereld van ridders en jonkvrouwen.

Creativiteit en nette stranden

De toekomst van de kust is duurzaam en creatief ondernemen. Voer voor het negende 'Kustforum' op de Marinebasis van Zeebrugge. Het jaarlijks terugkoppelingsmoment over het wel en wee van de zee ging door onder de vlag 'Met de wind in de zeilen'.

Met oog voor de toekomst

De aandacht voor nette stranden neemt de laatste jaren gestaag toe. De organisatoren van initiatieven voor een duurzame strandbeleving lichtten hun insteek met veel enthousiasme toe. Jan Mortelmans, de organisator van het Ostend Beach Festival en Tim Corbisier, oprichter van de Facebookgroep 'Proper Strand Lopers' gingen in gesprek. Ook de mensen achter de Eneco Clean Beach Club deelden hun visie.

Het duurzaam beleid van het kusttoerisme is mede de taak van actieve startups. Nieuwe initiatieven spelen in op de trend en gaan voor duurzaamheid en creativiteit. Drie jonge ondernemers kwamen spreken over hun startup.

Provinciegouverneur Carl Decaluwé sloot het officieel gedeelte af met een blik op de masterplannen, langetermijnvisies en overlegprocessen die de komende jaren de kust overspoelen.

Zandkastelen en yoga op het strand

Meer dan 200 activiteiten in 10 kustgemeenten kleurden de 'Week van de Zee'. Met de slogan 'Zand in zicht' leerden scholen, gezinnen en individuele bezoekers alles over zee, strand en duinen. En vooral hoe ze er respectvol mee omgaan. Op weekdays waren er tal van workshops, veldwerkactiviteiten, wandelingen en bezoeken. Het weekend focuste dan weer op gezinsactiviteiten met yoga of sport op het strand, lezingen, films, boottochten en artistieke projecten rond kustergoed.

Het mooiste zandkasteel

Deelnemers aan de 'Week van de Zee' leerden niet enkel bij, ze konden ook winnen. Wie een foto van een zandkasteel aan de Belgische kust doorstuurde, maakte kans op een mooie prijs. In de prijzenpot zaten rondvaarten in de haven van Zeebrugge, boekenpakketten en tickets voor Zwin Natuur Park, provinciedomein Raversyde en voor het visserijmuseum Navigo.

Krabben herkennen

Tijdens de volgende 'Week van de Zee' kunnen bezoekers meteen ook de determinatiekaart voor krabben testen. De Provincie ontwikkelde die eind 2017 in samenwerking met de Standwerkgroep België. Met behulp van de zoekkaart herkent de gebruiker 20 krabben en 2 hermietkreeften.

www.weekvandezee.be

Beeldende vrouwen en recyclage in Be-Part

Kunst beleven met de hele familie was het opzet van de 'Family Day' in Be-Part (Waregem) op 11 juni. Kinderen tussen 7 en 12 jaar volgden er op zondagnamiddag een workshop rond de duotentoonstelling van Anna Barriball en Hannelore Van Dijck. Ze ontdekten de tentoonstelling op een speelse wijze en gingen daarna zelf aan de slag in het atelier.

Barriball en Van Dijck

De werken van de Britse kunstenares Anna Barriball en de Vlaamse Hannelore Van Dijck vulden Be-Part van 26 maart tot en met 11 juni. Barriball gaat de wisselwerking aan met objecten als muren, deuren of luiken. Ze maakt veel 'frottages'. Door met bijvoorbeeld potlood te wrijven over een beeldrager neemt de textuur van het oppervlak een bepaalde vorm aan. In combinatie met voorwerpen met gebruikssporen verbeeldt Barriball het verloop en het effect van de tijd. De video-installatie die ze voor de duotentoonstelling maakte, refereert naar de met de hand ingekleurde stomme film 'Annabelle Serpentine Dance' uit 1895.

Voor Be-Part maakte Hannelore Van Dijck een nieuwe installatie, waarin ze architectuur interpreteert en herdefinieert. In haar monochrome houtskooltekeningen zoekt ze naar ruimtelijkheid, structuren en tastbaarheid. Ze geeft daarmee een nieuwe duiding aan de oorspronkelijke locaties van haar werken.

Een tweede leven

Eind augustus nam de Iraanse kunstenaar David Nuur de tentoonstellingsruimte in. 'Funnelflux' was zijn eerste solotentoonstelling, met zowel werk uit collecties als nooit eerder getoond werk, deels specifiek geproduceerd voor Be-Part.

De werken van Nuur zijn minimalistisch, maar sprekend. Gerecycleerde lichtbuizen, multiplex, gips, metaaldraad, polystyreen, papier: zelfs roomijs krijgt er een tweede leven. Hij vertelt het verhaal van constructie en deconstructie in onder meer tekeningen, teksten en installaties.

www.be-part.be

Een kijkje in het kunstenaarsatelier

Op 20, 21 en 22 oktober 2017 stelden 2.663 kunstenaars tijdens 'Buren bij kunstenaars' hun werk voor aan het ruime publiek. Onder andere 154 kunstcollectieven gaven enthousiast tekst en uitleg in ruim 1.400 ateliers. De veertiende editie van 'Buren bij Kunstenaars' was meteen ook de laatste onder provinciale vlag.

Amateurs en professionelen

Zowel amateurkunstenaars als professionals namen deel aan 'Buren bij Kunstenaars'. Ze presenteerden een brede waaier aan kunstdisciplines: schilderkunst, beeldhouwkunst, fotografie, videokunst, kunstambachten, installaties of multimedia. De openingsdag op vrijdag stelde scholen in staat een kunstenaar te bezoeken in klasverband en hem of haar aan het werk te zien in zijn of haar atelier.

Een maand later ondertekenden de Provincie West-Vlaanderen en het Département de Nord een motie om de grensoverschrijdende samenwerking in het kader van 'Buren bij Kunstenaars' verder te zetten. Het concept is namelijk overgewaaid uit Noord-Frankrijk. Als grensprovincie wil West-Vlaanderen de contacten met de departementen Nord en Pas-de-Calais blijven onderhouden. De Provincie hoopt dat Vlaanderen de samenwerking verderzet.

www.burenbijkunstenaars.be

Bouwen aan een duurzame wereld

De reizende, interactieve tentoonstelling 'Under Construction' legt op een laagdrempelige manier uit wat Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) zijn en hoe we ze moeten bereiken. De expo richt zich naar scholen, bibliotheken, festivals en bezoekerscentra. Van 28 september tot en met 7 oktober was 'Under Construction' vrij te bezoeken in het provinciehuis Boeverbos in Sint-Andries.

Toekomst in de steigers

Concrete projecten rond duurzaamheid in West-Vlaanderen hebben een plaats in de tentoonstelling: Potje Buur, Fabriek van de toekomst, Solar zonder Grenzen en de Burgemeestersconvenant bijvoorbeeld.

Een steiger is het centraal element. Het staat symbool voor bouwen aan vooruitgang en de toekomst. De steiger met doeken kan overal gemakkelijk gereproduceerd worden met lokale materialen en voorzieningen. Een bewuste keuze, want 'Under Construction' moet de wereld rond.

Wat is duurzaamheid? En wie staat in voor het bereiken van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen? Met voorbeelden uit de praktijk, een selfie-spiegel, een twisterspel, een ganzenbord en buitenmaatse strandstoelen geeft de expo alle antwoorden en wordt de bezoeker actief betrokken.

www.west-vlaanderen.be/underconstruction

Babbels met prozalaureaten

VRT-journaliste Ann De Bie voelde de winnaars van de Prijs Letterkunde Proza op 20 en 21 mei aan de tand in West-Vlaamse boekhandels. Ook de premiewinnaars waren uitgenodigd voor een babbel over hun werk. De provinciale letterkundeprijs focuste in 2016 specifiek op proza. Laureaat fictie Roderik Six (Ieper) met zijn boek 'Val' en non-fictiewinnaar Peter Vermeersch (Brugge) met 'Ex. Over een land dat zoek is' werden vergezeld door de twee premiewinnaars: Jonas Bruyneel (Kortrijk) met 'Voorbij het licht' en Sven Vitse (Oostende) met 'Ondier'. Per duo waren de auteurs te gast in Boekhandel De Zondvloed (Roeselare), Boekenhuis Theoria (Kortrijk), Boekhandel De Reyghere (Brugge) en De Droge Coö van Kaap (Oostende).

Kristien Hemmerechts zoste schrijver-in-residentie

Auteur Kristien Hemmerechts was de 20ste logerende schrijver in Het Lijsternest: Streuvelshuis en schrijversresidentie in Ingooigem (Anzegem). Dat is de voormalige woning van Stijn Streuvels. Ze sluit zo aan bij de lijst met onder meer Anne Provoost, Geert Six en Tine Mortier. Ook Nadia Dala, Annemarie Estor en Koen D'haene namen er in 2017 hun intrek. Het Lijsternest is sinds 2012 tijdens de wintermaanden ter beschikking voor schrijvers-in-residentie.

www.streuelshuis.be

Theaterstuk over integratie op de arbeidsmarkt

De Unie der Zorgelozen bracht, in samenwerking met de Provincie, de theatervoorstelling 'Pardon Service' op de planken in Scala in Kortrijk. Het stuk vertelt het verhaal van mensen met een buitenlandse afkomst die aan de slag gaan in de horeca. 'Pardon Service' neemt de bezoeker mee van de mijnschachten van Marcinelle tot de terrassen van Blankenberge. Tussen bloemkool en couscous, tussen zeedijk en Arabische markt. Met hun tien theatervoorstellingen wilde de Unie der Zorgelozen de perceptie van het brede publiek op arbeidsintegratie bijschaven.

www.vamosvacaturos.be

In de voetsporen van het varken

In cinema De Keizer in Lichtervelde ging op 10 september de documentaire 'De geschiedenis van het varken (in ons)' in première. Maker Jan Vromman vertelt er wat de mens met dieren en bij uitbreiding met de wereld doet. Van de prehistorie tot vandaag. Op de bioboerderij of in het slachthuis. Proefbuisgewijs in het labo of uitgestald in een natuurkundig museum. De documentaire blikt terug op onze beschaving, met de nodige nuance en terughoudendheid, in een mix van twijfel en hoop. De Provincie West-Vlaanderen en Inagro waren partner bij het maken van de film.

Bunkers even publiek

Geïnspireerd door het Nederlandse voorbeeld organiseerde de Provincie voor het eerst Bunkerdag. Verschillende bunkers langs de West-Vlaamse kust, die anders niet of moeilijk te bezoeken zijn, werden opengesteld voor het publiek. De gemeenten De Haan, Blankenberge, Koksijde, De Panne, Damme en Middelkerke werkten eraan mee. Enkele van de blikvangers: het Duitse steunpunt WN Waldersee in Oostduinkerke, Batterij Hundius in Oostende, het Duits militair vliegveld in Blankenberge en de geschutstellingen op de stadswallen van Damme.

Erfgoed van Anzegem tot Oostende

West-Vlaanderen organiseerde opnieuw tal van activiteiten op Erfgoeddag, onder andere in provinciedomein Raversyde (Oostende), Het Lijsternest (Anzegem) en Landschapspark Bulskampveld (Beernem). Bezoekers ontdekten oude behandelingsmethoden voor ziektes en epidemieën in het vissersdorp Walraversijde, het huis van wijlen schrijver Stijn Streuvels en het reilen en zeilen van een aantal bekende zorginstellingen. Alle activiteiten waren gratis.

Metaaldetectoren op Open Monumentendag

Open Monumentendag was al aan de 29ste editie toe. In ANNO 1465 in provinciedomein Raversyde (Oostende) schetste de expo 'Een vergeten tijd gedetecteerd' een beeld van de kustbewoners in de vroege middeleeuwen. Archeoloog Pieterjan Deckers en metaaldetectiefanaat Patrick Bultinck gaven meer uitleg. Natasja Peeters, directeur van het War Heritage Institute, lichtte haar onderzoek naar de loopgravenkunst uit WO1 toe. In het Natuurpark genoot je van geleide wandelingen tussen unieke Duitse fotonegatieven van Belgische taferelen. Het Lijsternest: Streuvelshuis en schrijversresidentie (Anzegem) bood literaire performances aan, in combinatie met de jaarlijkse Prutske-wandeling.

Fietscafé tapt ideeën in Oostende

Er komt een haalbaarheidsstudie naar de geplande kustfiets snelweg. Dat was een van de nieuwtjes die te rapen viel in het Fietscafé. Op 19 oktober stond de toeg van De Grote Post in Oostende open voor een debat over het fietsbeleid aan de kust. Een 75-tal fietsliefhebbers ging in dialoog met beleidsmakers. Hun vragen gingen vooral over het onderhoud van bestaande fietspaden, de kwaliteitseisen voor nieuwe fietsinfrastructuur en de wetgeving voor fietsen.

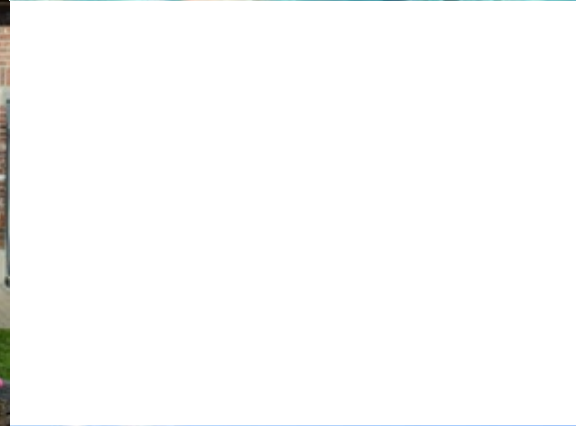
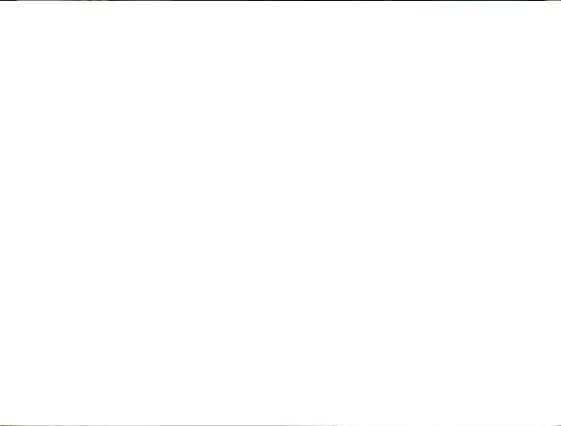
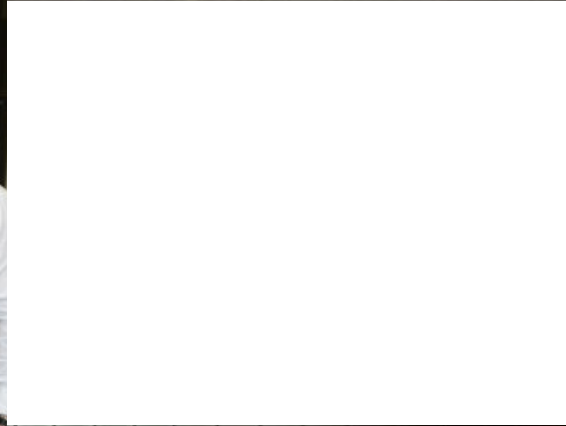

***Ruim 8.000 bezoekers
genoten opnieuw van
de gezellige, magische
wintersfeer van Putteke
Winter in De Gavers.***

8.775 kinderen namen deel aan de 25ste 'Doe Aan Sportbeurs' in Kortrijk

BUS(K) is een totaalbeleving voor jong en oud in het prachtige groene decor van het provinciedomein De Palingbeek.

Buffer voor wateroverlast en extreme droogte

Op de Robaartbeek in Poperinge, ter hoogte van de Visserijmolenstraat, opende een gecontroleerd overstromingsgebied. Het heeft een buffercapaciteit van 8.000m³. Kostprijs: 275.000 euro (inclusief btw). De Provincie financierde de ingreep volledig.

Dubbele functie

Bij extreme weersomstandigheden wordt het overtollige water gebufferd. Tijdens lange periodes van droogte halen land- en tuinbouwers er irrigatiewater. De oude meanderende loop van de beek werd ondertussen ook hersteld. De vroeger ingebuisde waterloop stroomt terug in een open profiel, in de historische beekbedding. Aannemer Desot uit Boezinge startte met de aanleg van het overstromingsgebied in september 2015. Eind oktober 2017 werd het spaarbekken officieel geopend.

Overstromingen in 2007

Op 23 en 24 juli 2007 trad de Poperingevaart door zware regenval uit zijn oevers. Er werden 400 woningen, bedrijven en hoeves getroffen. Zowat 200 landbouwers liepen toen schade op aan hun gewassen. Kort daarna werd een actieplan opgesteld tegen wateroverlast in het stroomgebied van de vaart. De aanleg van het extra spaarbekken op de Robaartbeek is een van de maatregelen die uit dat actieplan voortvloeien. Enkele jaren geleden werd ook al een gecontroleerd overstromingsgebied op de Vleterbeek in gebruik genomen, met een capaciteit van 7.000 kubieke meter.

www.west-vlaanderen.be/waterbeheer

***Tijdens een lange droogte gebruiken
landbouwers irrigatiewater uit het spaarbekken.***

Zuinig omspringen met water

Dat water een kostbaar goed is, werd in West-Vlaanderen erg duidelijk in de zomer van 2017. Begin juli werd de provincie getroffen door een lange droge periode die veel landbouwers in de problemen bracht. Door het aanreiken van alternatieve watervoorraden bood de Provincie een oplossing.

Bevaarbare waterlopen

Op een beperkt aantal plaatsen in West-Vlaanderen kon er water gecapteerd worden voor irrigatie. Enkele bevaarbare waterlopen en kanalen, zoals het Leiebekken en het bekken van de Brugse Polders, waren daarvoor geschikt. Een melding of vergunning was weliswaar nodig.

Ook andere alternatieve voorraden werden aangesproken. Mits een goedgekeurde aanvraag konden landbouwers vanaf 10 juli onder meer water ophalen in een grote waterplas aan de Oude Brugseweg in Roksem (Oudenburg) voor het irrigeren van gewassen of voor drinkwater voor dieren. Het volume werd geplafonneerd op 32.000 kubieke meter zodat het waterpeil maximaal 20 centimeter daalde. Sommige andere opties waren niet bruikbaar, omdat ze te veel zout bevatten. Onder meer het water uit een grote vijver op de luchthaven van Oostende was niet geschikt voor de landbouw.

Milieuvergunning bedrijven

In het zuiden van West-Vlaanderen bloeit de voedings- en textielindustrie. Die bedrijven pompen massaal water op, waardoor het grondwaterpeil in de regio al 100 meter gezakt was. Er is beginnend herstel merkbaar, maar de Provincie wil het pijnpunt bewust aanpakken.

Bedrijven die een milieuvergunning aanvragen, moeten tonen dat ze alternatieven gebruiken voor hun watervoorziening, het waterverbruik beperken en een goed beleid voeren. De Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij informeert de industrie. Het Vlaams Kenniscentrum Water, een initiatief van provinciaal onderzoekscentrum Inagro, ondersteunt innovatieve projecten.

Nieuwe fietsverbindingen

In 2017 legde West-Vlaanderen ruim 14 kilometer functionele nieuwe fietspaden aan. Ze maken deel uit van het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk voor de dagelijkse verplaatsingen naar school of naar het werk. Er is gekozen voor brede fietspaden, waar mogelijk duidelijk afgescheiden van de rijbaan. Er werd ruim 8 miljoen euro geïnvesteerd. De Provincie maakte zelf 3,5 miljoen vrij.

Dubbelrichtingsfietspaden

In Ieper fiets je voortaan langs een veilige verbinding van 2,5 kilometer tussen Elverdinge en Vlamertinge. Langs het fietspad is een gracht voorzien met kopmuren en duikers. Bij het binnenkomen van de bebouwde kom zorgt een middengeleider met fietsdoorsteek voor een veilige passage.

In Brugge zorgt een fietspad over een afstand van 700 meter voor een veilige verbinding voor leerlingen van de basisscholen in de Gerard Davidstraat en de scholen in het stadscentrum. Daarnaast leidt het naar het bedrijventerrein Waggelwater, een troef voor het woon-werkverkeer.

Het fietspad dat Koekelare en Kortemark verbindt, is aangelegd in cementbeton met een rode accentuering ter hoogte van de kruispunten. Het is ongeveer 3 kilometer lang. De fietsroute loopt langs de Kortemarkstraat in Koekelare en de Koekelarestraat in Kortemark.

Enkele richting

De langste nieuwe fietsverbinding is die van 6 kilometer langs de Douvieweg en Watouseweg in Poperinge. De fietspaden zijn 1,75 meter breed en zijn aan beide kanten van de weg afgescheiden door een haagje. Aansluitend werd in de bebouwde kom van Watou nog eens 360 meter aan fietspaden aangelegd.

In Wingene tenslotte loopt het nieuwe fietspad langs de Ruiseledesteeweg. De inwoners van het dorp Sint-Jan zijn voor heel wat voorzieningen aangewezen op het centrum van Wingene, denk maar aan school, werk of winkels. Dankzij het fietspad is er nu een rechtstreekse en veilige verbinding van Sint-Jan naar Wingene.

www.west-vlaanderen.be/mobiliteit

Energiezuinig depot voor musea en erfgoed

Het Regionaal Erfgoeddepot Potyze opende in leper de deuren. Het is het allereerste regionaal erfgoeddepot voor West-Vlaanderen. De stad huist haar stedelijk museaal depot onder hetzelfde dak.

Erfgoeddepot Potyze

Het erfgoeddepot bevindt zich in de Zonnebeekseweg, naast provinciehuis Potyze. Het gebouw is 46 op 30 meter groot en bevat 2 bouwlagen. Er is 2.000 vierkante meter depotruimte. De rest van het gebouw is ingedeeld in een kantoor, een quarantainelokaal en een atelier.

Het regionaal depot is een bewaarplaats voor museum- en erfgoedcollecties van steden en gemeenten uit de omliggende regio. De collecties van de leperse musea worden bewaard in het museaal depot leper.

Ontwerp bekroond

Claeys/Haelvoet Architecten uit Kortrijk had bij het ontwerp oog voor energiezuinigheid, een efficiënte werkomgeving en maximale opslagcapaciteit. De totaalcost voor ruwbouw en inrichting bedraagt 1.935.000 euro.

De Provincie draagt 565.000 euro bij en zorgde voor de bouwgrond. Tijdens de Publica Awards werd het Regionaal Erfgoeddepot onderscheiden als technisch meest vernieuwende, openbare bouwwerk.

Werkpand voor innovatieve ondernemers

Ondernemers samenbrengen en zo de regionale economie versterken: dat gebeurt in 't Werkpand in Brugge. Het nieuwste ondernemerscentrum (OC) in de provincie is gevestigd in het Tolhuis.

De Provincie zal er een regionaal economisch netwerk uitbouwen, innovatieve kernversterkende projecten lanceren en ondernemers huisvesten, begeleiden en ondersteunen. Er komt een afdeling Data, Studie & Advies van POM West-Vlaanderen in het OC. Het Tolhuis wordt bovendien het provinciaal knooppunt voor de Fabriek voor de Toekomst Zorgconomie. Momenteel zijn er zes werkplekken voorgehouden voor innovatieve ondernemers.

Waregems succesverhaal

Een halfjaar na de opening van 't Werkpand Waregem waren alle beschikbare ateliers verhuurd. Vier jonge starters werken er aan hun ondernemersverhaal. In september nodigde de Provincie het grote publiek uit om kennis te maken met het succes van 't Werkpand. Ze ontdekten het gebouw én de ondernemers tijdens 'De Dag van de Architectuur'.

www.actievoorstarters.be

Bijenhulpje

Provinciedomeinen Sterrebos (Rumbeke) en De Palingbeek (Ieper) kregen nieuwe bijenhallen. De lokale imkerverenigingen begeleiden het project. In Rumbeke staan er zes bijenkasten, in Ieper vijf. Per kast leven er 's zomers meer dan 40.000 werkbijen, een paar honderd darren en een koningin. In de winter valt de populatie werkbijen terug naar 10.000. De bijenpopulatie in Vlaanderen neemt, net als in de rest van de wereld, onrustwekkend af. Bijenhallen vestigen de aandacht op het nut van de bijen.

Daarnaast verdeelde de provinciale campagne 'Laat het zoemen met bloemen' 10.000 gratis pakketjes bloemenzaadmengsel met als doel meer bijenvriendelijke bloemen te doen groeien.

www.west-vlaanderen.be/bijen

Middeleeuwse toegangsbrug gerestaureerd

Het kasteel in provinciedomein Tillegembos in Sint-Michiels (Brugge) heeft opnieuw een statige toegang. De toegangsbrug en het landhoofd – de verbinding tussen de brug en de oever – zijn volledig gerestaureerd. De brug werd inwendig verstevigd, de keermuren zijn onder handen genomen, de ophaalbrug vervangen, de toegangstrap hersteld, de oevers versterkt en het voetpad, de waterkering, de waterafvoer en het brugdek vernieuwd. Het kasteel is een van de weinige resterende middeleeuwse sites in Brugge. De werken kostten 350.000 euro.

Sint-Salvatorskathedraal schudt stellingen van zich af

Een project van meer dan 30 miljoen euro was het: de omvangrijke restauratie van de Sint-Salvatoriekathedraal in Brugge. Eind 2010 startten de werken. In 2017 werd de laatste hand aan het project gelegd. De kathedraal is nu bevrijd van stellingen. Voor de restauratie werkte de Provincie samen met architecten Vermeersch, Dugardyn en Viérin. Ze deelden de kerk op in drie stukken om de werking ervan zo goed mogelijk te kunnen verzekeren. Het gecombineerd orgel werd gescheiden: het Klais-orgel blijft op het oorspronkelijke doksaal en het Van Eynde-orgel komt op het nieuw doksaal ter hoogte van de kooromgang. De orgels zijn eveneens gerestaureerd.

Provinciehuis Abdijbeke verkocht

Het provinciehuis Abdijbeke in Brugge is verkocht voor ruim 4 miljoen. Door de overheveling van een deel van de provinciale bevoegdheden, komt er ruimte vrij. De openbare verkoop verliep online, via het biedsysteem van Covast. De instelprijs van 2.950.000 euro werd ruimschoots overschreden, tot 4.358.000 euro. NV Vanhaerents Development uit Gent kocht het gebouw van 3.000 vierkante meter aan. De diensten die nog in Abdijbeke gevestigd waren, verhuizen naar provinciehuis Boeverbos, waar alle centrale diensten worden samengebracht.

Hoofdgebouw van het Provinciaal Opleidingscentrum voor Veiligheidsdiensten

Plechtige opening op 13 Juni 2017 in aanwezigheid van:

Voor de Provincie West-Vlaanderen
Elsie Spichemalle, Voorzitter Provincieraad
Guido Decorte, Geëdificeerde
Franky De Block, Opleidende
Carl Vereecke, Geëdificeerde
Bart Maeyart, Geëdificeerde
Jean de Berthone, Geëdificeerde
Myriam Vanleberghe, Geëdificeerde
Geert Anchaens, Provinciegriffier

Voor de Vlaamse WVV, WOSMA en W
Carl Decaluwe, Gouverneur & Voorzitter van de
Hans Geuntyntse, Algemeenlid B&O

Eigentijds opleidingscentrum voor veiligheidsdiensten

Het Provinciaal Opleidingscentrum voor Veiligheidsdiensten (POV) in Zedelgem zit in een nieuw jasje. Het modern hoofdgebouw werd officieel geopend: een uitgebreide opleidingsinfrastructuur met een centraal onthaal, talrijke leslokalen, een ruime refter, een aula, een computerlokaal en burelen.

In de school trainen politie-, brandweer-, ambulance- en reddingsdiensten. Met de vernieuwing is het POV uitgerust om volwaardig aan die opleidingsopdracht te voldoen.

Wat voorafging

Het nieuw hoofdgebouw is een volgende stap binnen het globale masterplan om de voormalige militaire school om te vormen tot multidisciplinaire opleidings- en kenniscentrum voor veiligheidsdiensten. In september 2015 opende de vuurhal voor brandbestrijdingsoefeningen. Het vernieuwde simulatiehuis voor de politieschool volgde in het voorjaar van 2016.

De oorspronkelijke opleidingsblokken komen vrij met de komst van het hoofdgebouw. Ze zijn volledig opgefrist en bieden ruimte voor burelen, leslokalen, sanitair en een onthaal voor alle scholen op de site. Het hoofdgebouw zelf ligt in het hart van het POV, in de voormalige kazerne van de onderofficieren.

Een streepje groen

In het voorjaar kwam er ook een stuk natuur bij. De Provincie plantte een 190-tal zomereiken aan rond het opleidingscentrum. Daarnaast werd een dreef dwars door het opleidingsgebied aangelegd en werd langs de achterste perceelgrens een dreef met dubbele bomenrij opnieuw aangeplant. De zomereiken vervangen een groep oude populieren die om veiligheidsredenen werden gekapt. De keuze voor hoogstambomen uit eigen streek is bewust. De aanplanting kadert in het landinrichtingsproject 'Moubeek-Vloethemveld'.

www.campuspov.be

Veiligheid is een zaak van iedereen

Tijdens zijn openingsrede op 5 oktober nam provinciegouverneur Carl Decaluwé de veiligheid in West-Vlaanderen onder de loep. Zijn conclusie: de tijd dat veiligheid enkel de verantwoordelijkheid was van de politie is voorbij. Andere private en publieke partners worden steeds belangrijker in het veiligheidsverhaal.

“Er vallen dagelijks veel dure woorden en doordachte theorieën over integrale veiligheidszorg. Kort gezegd vertellen zij dat veiligheid eigenlijk een zaak van iedereen is”, klonk het tijdens de openingsrede. “In ons land worden dagelijks maatregelen genomen om de veiligheid te garanderen. We worden almaar meer geconfronteerd met de vraag naar meer voorzorgmaatregelen. De opmars van preventietechnologieën sluit aan bij de trend naar responsabilisering en zelfredzaamheid.”

BIN en private bewakingsbedrijven

De gouverneur pleit voor meer samenwerking. Zo wil hij nog meer Buurtinformatienetwerken (BIN). Die informatie-uitwisseling tussen alerte burgers en politie verhoogt het algemeen veiligheidsgevoel. Criminaliteit kan voorkomen en snel aangepakt worden.

De geactualiseerde basiswet private en bijzondere veiligheid laat meer mogelijkheden toe om privébedrijven in te zetten voor persoonscontroles en cameratoezicht. De gouverneur ziet daarbij onder andere kansen om betaald toezicht in te zetten in voetbalstadia tijdens grote matches.

Noodplanning op zonaal niveau

In de afgelopen vijf jaar managede de provinciegouverneur zeven noodsituaties. Uit die ervaring ontstond het idee om de gemeentelijke noodplanning naar het niveau van de hulpverleningszones te tillen. In elke gemeente moet er bovendien jaarlijks een oefening georganiseerd worden.

De tijd dat veiligheid enkel de verantwoordelijkheid was van de politie is voorbij

1.000 bewoners geëvacueerd na gifwolk

Op vrijdagavond 31 maart brak een zwaar salpeterzuurlek uit in een mestverwerkingsbedrijf in Gistel. Er ontstond een scheur in een tank van 25.000 liter die voor ongeveer 60 % gevuld was. Een gele gifwolk verspreidde zich in de richting van Zevekote (Gistel) en Sint-Pieters-Kapelle (Middelkerke).

De 2 dorpen werden geëvacueerd. Zowat 1.000 personen werden opgevangen in OC Zomerloos in Gistel in afwachting van een overnachtingsplek. Een politieagent raakte bevangen door het gas en had medische verzorging nodig. De gouverneur kondigde het provinciaal algemeen nood- en interventieplan af.

Voorzorgsmaatregelen

Preventief mochten geen dieren, planten, dierlijke of plantaardige producten uit de getroffen regio vrijgegeven worden voor consumptie. Ook particulieren werden afgeraden om producten van eigen kweek te nuttigen, tot het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV) een positieve uitspraak deed over de voedselveiligheid.

Ook het gebruik van putwater werd aan banden gelegd, tot de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) zich hierover positief uitsprak. De Kleinbazelaargeleedbeek werd afgesloten. Het water mocht tijdelijk niet gebruikt worden.

Terug naar huis

Het duurde een viertal uur om het zuur uit de tank weg te pompen en de tank te spoelen met water. Chemiebedrijf BASF kwam ter plaatse om het residu te verwijderen. De brandweer zette daartoe extra waterschermen in.

De volgende ochtend werden de woningen in Sint-Pieters-Kapelle en Zevekote een voor een vrijgegeven, na metingen van de concentraties salpeterzuur in de lucht. De brandweer begeleidde de geëvacueerde bewoners naar hun huizen. Enkel een perimeter van 300 meter rond de tank op de hoeve bleef langer gelden.

Ben jij al fan van de Provincie West-Vlaanderen?

Provinciaal Informatiecentrum Tolhuis
Jan Van Eyckplein 2, 8000 Brugge
T 0800 20 021 (gratis nummer)
E provincie@west-vlaanderen.be

www.facebook.com/westvlaanderen
twitter: @provinciewvl
instagram: @provincie_wvl
www.west-vlaanderen.be

Het jaaroverzicht 2017 van de Provincie West-Vlaanderen werd samengesteld en uitgegeven in opdracht van de deputatie van de provincieraad van West-Vlaanderen

- Carl Decaluwé (provinciegouverneur)
- Guido Decorte, Franky De Block, Carl Vereecke, Bart Naeyaert, Jean de Bethune, Myriam Vanlerberghe (gedeputeerden)
- Geert Anthierens (provinciegriffier)

Realisatie

Dienst communicatie

- Peter Verheecke en Cindy Baute (coördinatie en eindredactie)
- Aynsley Bral (ontwerp en grafische vormgeving)

Rewriting

Arne Vansteenkiste - Bliksem Schrijfbureau

Druk

Dienst communicatie – grafische dienst

Fotografie

Wolf & Wolf	Marco Mertens	Eddy Wellens
Foto Jan	Patrick Holderbeke	Willem Devisch
Stephan Vanfleteren	Maarten Devos	New Holland
POM West-Vlaanderen	Yves Obyn	Jan D'hondt
Inagro	Caroline Tanghe	Laurens Charlet
Westtoer	Davy Schepens	Fotografie Kestelyn
Adobe Stock	Frank Van Hollebeke	Tom Desnoeck
Shutterstock	Marc Wallican	Bart Heirweg
Belgalmage	Bart Holvoet	Jan Darthet
Dirk Neiryck	Koen Keppens	Lily Brys
Kerlijn Van der Cruyssen	Nyk Dekeyser	

Met dank aan alle provinciale collega's voor het bezorgen van extra beeldmateriaal.

